

Nr 219.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inrättande av en statens polisskola m. m.; given Stockholms slott den 3 mars 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND,

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under femte huvudtiteln, punkten 182, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m. för budgetåret 1938/1939 beräkna ett förslagsanslag av 500,000 kronor.

Jag anhåller nu att till fortsatt behandling få upptaga hithörande spörsmål.

Till en början vill jag därvid sysselsätta mig med frågan om

Bihang till riksdagens protokoll 1938. 1 saml. Nr 219.

Inrättande av en statens polisskola.

Inledning. Med stöd av vederbörligt bemyndigande tillkallade jag den 9 juni 1937 numera justitiekanslern Olof Alsén, polisintendenten Gunnar Biörklund, docenten vid Stockholms högskola Harry Söderman och t. f. statspolisintendenten Georg Thulin att såsom sakkunniga inom socialdepartementet biträda vid utredning rörande polisskolans i Stockholm organisation. Enligt de av mig meddelade direktiven för utredningens bedrivande skulle densamma omfatta såväl polisskolans organisatoriska ställning som undervisningens vid skolan utbyggande med en högre kurs, avsedd att meddela kompetens för mera ansvarsfyllda befattningar inom polisväsendet. Därvid syntes ock böra tillses, att studieplanen gäves en sådan utformning, att utbildningen i fråga skänkte erforderliga förutsättningar jämväl för fullgörande av landsfogde åliggande polisgöromål. Tillika borde vid prövningen av skolans organisation uppmärksammas, att tillfälle till utbildning i den lägre kursen bereddes i sådan omfattning, att förefintligt rekryteringsbehov tillgodosåges.

Till fullgörande av sitt uppdrag hava de sakkunniga den 12 januari 1938 avgivit betänkande i ämnet (statens off. utredn. 1938: 1).

Över betänkandet hava infortrade utlåtanden avgivits av luftskyddsinspektionen, statskontoret, riksräkenskapsverket, allmänna civilförvaltningens lönenämnd, överståthållarämbetet efter hörande av Stockholms stad, länsstyrelserna i samtliga län — i förekommande fall efter hörande av vederbörande landsfogde och polismyndigheter i de större städerna — samt av styrelsen för polisskolan i Stockholm. Vidare hava från de föreningar eller sammanslutningar, vilka beretts tillfälle att yttra sig i ärendet, yttranden inkommit från förbundet Sveriges polismästare och landsfogdar, föreningen Sveriges landsfiskaler, föreningen Sveriges stadsfiskaler, riksförbundet för fjärdingsmän och polismän, svenska polisförbundet, riksförbundet för svenska städers polismän, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund och Fredrika Bremerförbundet. Yttrande har vidare avgivits av föreningen Sveriges poliskommissarier.

Innan jag går att närmare redogöra för de sakkunnigas förslag och de däröver avgivna yttrandena, torde jag böra i korthet erinra om polisskolans i Stockholm nuvarande organisation och verksamhet.

Nuvarande organisation och verksamhet. I samband med 1925 års polislagstiftning övertogs den för Stockholms poliskår avsedda, år 1917 inrättade kommunala polisskolan av staten. Den 18 juni 1925 utfärdade nämligen Kungl. Maj:t, med stöd av 4, 8 och 17 §§ polislagen, reglemente för polisskolan i Stockholm och föreskrev därvid i 1 §, att vid Stockholms polisverk skulle finnas en av staten bekostad polisskola.

Erinras må i detta sammanhang, att en motsvarighet till den omnämnda,

av Stockholms stad inrättade polisskolan sedan år 1929 har funnits i Göteborg. Skolan därstädes åtnjuter numera statsunderstöd med 7,000 kronor om året samt har ett av Kungl. Maj:t den 14 december 1928 iaställt reglemente och av Kungl. Maj:t utsedd inspektör. Statsbidraget utgår under förutsättning, att varje år i skolan beredes plats åt minst 40 elever, därav åtminstone 10 från annan ort än Göteborg. Vid skolan i Göteborg skall enligt reglementet för skolan meddelas teoretisk och praktisk undervisning av minst samma omfattning som den, vilken meddelas i polisskolans i Stockholm lägre klass.

Jämlikt för polisskolan i Stockholm gällande reglemente den 18 juni 1925 (nr 227) med ändringar den 27 maj 1932 (nr 185) och den 21 december 1934 (nr 642) är skolan organiserad på följande sätt. I spetsen för densamma är ställd en styrelse, bestående av polismästaren i Stockholm såsom självskrivnen ordförande samt två av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter jämte suppleanter för dessa. Nuvarande av Kungl. Maj:t tillsatta ledamöter och suppleanter äro förordnade för en tid av tre år, räknat från och med den 1 januari 1936. Närmast under styrelsen ledes skolan av en föreståndare — fjärde polisintendenten i Stockholm — vilken i undervisningen biträdes av ett antal fackligt utbildade ämneslärare. Fjärde polisintendenten tillsättes av Kungl. Maj:t, lärarpersonalen i övrigt utses av överståthållarämbetet.

Skolan består av två klasser, en lägre och en högre, av vilka den lägre närmast är avsedd att meddela kompetens för polismän i ordningspolis-tjänst samt den högre för kriminalpolismän och befäl i egentlig mening. I detta sammanhang må erinras, att enligt bestämmelserna i 5 § polisreglementet för riket — jämförda med särskilda av Kungl. Maj:t meddelade beslut — till ordinarie polisman i vissa polisdistrikt ej må antagas annan än den som genomgått lägre klassen i polisskolan i Stockholm eller Göteborg eller den särskilda, årligen anordnade poliskursen för militärt underbefäl. Detta är förhållandet i stad och i köping, som bildar eget polisdistrikt, försåvitt stadens eller köpingens invånarantal överstiger 2,000, samt i annat polisdistrikt, såframt dess invånarantal överstiger 5,000. Från vad sålunda föreskrivits kan länsstyrelsen medgiva undantag. Ordinarie anställning vid kriminalpolisavdelning må ej vinnas av annan än den, som genomgått skolans högre klass. Sådan utbildning fordras regelmässigt i praktiken också för anställning som polisbefäl vid ordningspolisen, oaktat någon föreskrift därom ej finnes i lag uppställd.

Inträde i den *lägre* klassen kan enligt 30 § i reglementet för skolan sökas av envar, som är anställd såsom polisman eller uppfyller de fordringar, vilka äro stadgade för att kunna antagas till extra konstapel i stad, skyldig att tillhandahålla reservpolispersonal, d. v. s. stad med ett invånarantal av minst 10,000. Dessa fordringar angivas i de lokala instruktionerna och avse i allmänhet viss högsta ålder, gott hälsotillstånd, för polistjänst lämplig kroppsbyggnad och viss skolbildning m. m. I sistnämnda avseende fordras att hava genomgått furirskola eller 4 klasser i allmänt läroverk eller att,

efter obligatorisk folkskolundervisning, under minst 6 månader hava bevisat folkhögskola eller ock att hava förvärvat jämförlig, för polistjänsten erforderlig allmänbildning. I *högre* klassen kan envar, som innehar *ordinarie* polismansbefattning, söka inträde. Principiellt står alltså lägre klassen öppen även för andra än dem, som vunnit anställning vid polisväsendet. Då emellertid, bortsett från de första verksamhetsåren vid skolan, polismän till fulla antalet platser i klassen anmält sig, hava övriga sökande måst avvisas på grund av det i 31 § andra stycket i reglementet för skolan givna stadgandet, att tjänstgöring som polisman ger visst företräde. Försåvitt icke styrelsen annat medgiver, må sökande ej vinna inträde i lägre klassen, om hans levnadsålder överstiger 30 år, och i högre klassen, om han är äldre än 35 år. Vid elevernas inträde i lägre klassen hösten 1937 var den genomsnittliga levnadsåldern 29 år och tiden från första anställningen vid polisväsendet något mer än 2 år i medeltal. Vad angår eleverna i högre klassen var levnadsåldern 30 år, tiden från första anställningen vid polisväsendet 6 år och den tid, som förflutit efter erhållen *ordinarie* anställning, 4 år, allt i genomsnitt.

De båda klasserna äro, i enlighet med bestämmelserna i 12 § i reglementet för skolan, från och med år 1938 uppdelade, den lägre klassen på 5¹ och den högre på 2 avdelningar med 25 elever i lägre och 20 i högre klassen i varje avdelning. Såväl den lägre som den högre klassens kurs omfattar en läs-termin om 21 arbetsveckor. Årligen givas två kurser med början för båda klasserna den ena den 2 januari och den andra den 25 juli. Undervisningen är avgiftsfri för eleverna, och varje elev erhåller kostnadsfritt läroböcker, vilka han får behålla såsom egna.

I den *lägre* klassen meddelas undervisning i följande ämnen:

1. polisförfattningar,	7. modersmålet,
2. kriminal- och ordningspolistjänst,	8. maskinskrivning,
3. straffrätt och straffprocessrätt,	9. välskrivning,
4. svensk stats- och kommunalkunskap,	10. stenografi,
5. civil- och näringsrätt,	11. samarithjälp och
6. exekutionsväsende,	12. fysisk träning.

Ämnet kriminal- och ordningspolistjänst har av praktiska skäl å schemat uppdelats i två ämnen, nämligen det ena kriminalpolistjänst och det andra ordningspolistjänst. I dessa båda ämnen meddelas dock endast ett gemensamt betyg. Vad beträffar undervisningen i ämnet kriminalpolistjänst, avser visserligen genomgång av lägre klassen såsom förut nämnts närmast att meddela kompetens för ordningspolistjänst. Då emellertid ordningspolismannen, i all synnerhet i landsbygdens polisdistrikt, ofta får syssla med

¹ Genom Kungl. Maj:ts beslut den 23 december 1937 hava nämligen medel ställts till skolans förfogande, varigenom möjliggjorts inrättande under vårterminen 1938 av en femte avdelning i lägre klassen.

spörsmål hörande till kriminalpolistjänsten, har i lägre klassen undervisningen måst omfatta jämväl detta ämne. Deltagandet i undervisningen i ämnet exekutionsväsende är frivilligt för polismän, som ej äro anställda i polisdistrikt å landsbygden. Ämnet stenografi är helt frivilligt.

I *högre* klassen meddelas undervisning i samma ämnen som i den lägre med undantag dock av ämnena svensk stats- och kommunalkunskap, maskinskrivning, välskrivning, samarithjälp och fysisk träning. Även i den högre klassen är undervisningen i ämnet kriminal- och ordningspolistjänst uppdelad på samma sätt som i den lägre. Deltagandet i ämnet exekutionsväsende är frivilligt för alla elever. Såsom nytt ämne å schemat har tillkommit rättsmedicin. Vad beträffar modersmålet skall elev, som genomgått lägre klassen, enligt reglementet anses besitta erforderligt kunskapsmått i ämnet och erhåller i examen betyget godkänd. I regel deltaga emellertid samtliga elever i högre klassen jämväl i undervisningen i modersmålet för att därigenom kunna erhålla högre betyg än godkänd.

Av de vid skolan tjänstgörande lärarna är endast föreståndaren heltidsanställd. Övriga lärare äro timlärare. Emellertid har jämlikt överståthållarämbetets beslut till tjänstgöring uteslutande vid skolan alltsedan den 1 januari 1926 från Stockholms polisdistrikt varit kommenderad en polisman, numera överkonstapel, med ställning vid skolan såsom t. f. poliskommissarie. Denne sistnämnde undervisar i skolans *lägre* klass uti ämnena ordningspolistjänst och fysik träning samt — jämte en jurist — i polisförfattningar. I övriga ämnen å schemat för lägre klassen undervisa, i kriminalpolistjänst en kriminalöverkonstapel, i straffrätt med straffprocessrätt skolans föreståndare och en annan jurist, i stats- och kommunalkunskap en jurist, i civil- och näringsrätt en jurist, i exekutionsväsende en jurist med erfarenhet från tjänstgöring å stadsfogdeexpedition, i modersmålet en läroverkslärare i detta ämne, i maskinskrivning, välskrivning och stenografi två lärare samt i samarithjälp en praktiserande läkare. Undervisningen i den *högre* klassen är anförtrodd åt, i polisförfattningar föreståndaren, i kriminalpolistjänst två kriminalpoliskommissarier och två kriminalöverkonstaplar, i ordningspolistjänst den vid skolan heltidstjänstgörande t. f. poliskommissarien, i straffrätt med straffprocessrätt skolans föreståndare och en jurist med erfarenhet från åklagartjänstgöring, i civilrätt en jurist, i exekutionsväsende en jurist med erfarenhet från tjänstgöring å stadsfogdeexpedition, i modersmålet en läroverkslärare i detta ämne, i stenografi en lärare samt i rättsmedicin en tjänsteläkare.

I såväl lägre som högre klassen bedrives undervisningen 4 à 5 timmar per dag, eller i den förra ungefär $26\frac{1}{2}$ timmar och i den senare omkring 27 timmar i veckan.

Efter denna redogörelse för nu gällande ordning övergår jag att lämna en översiktlig framställning av de sakkunnigas omorganisationsförslag.

De sakkunnigas förslag. Såsom bakgrund till sitt förslag framhålla de sakkunniga inledningsvis, att polisskolan i Stockholm alltifrån sin tillkomst i stort sett väl fyllt sin funktion såsom central utbildningsanstalt för rikets polismän. I vissa avseenden hade emellertid brister i skolans organisation och verksamhet framträtt, för vilkas hävande särskilda åtgärder syntes böra vidtagas. Till utveckling därav anföra de sakkunniga följande.

Till en början förefölle det kunna ifrågasättas, om det nuvarande platsantalet i skolan vore tillfyllest för att motsvara utbildningsbehovet, och detta icke blott i den lägre klassen utan även i den högre. Vidare hade den starka utveckling, som på senare år ägt rum å skilda områden, icke kunnat lämna polisskolans verksamhet orubbad. Vad anginge lagstiftningen erbjödes ett talande exempel härå av trafikförfattningarna med deras alltmer utpräglade detaljreglering. För att kunna bereda tillbörligt utrymme åt undervisningen beträffande nyttillkommen viktig lagstiftning hade det visat sig nödvändigt att i andra delar av ifrågakomna ämnen begränsa undervisningen, varav åter blivit en följd, att lagstiftning, som ansåges mindre betydelsefull, icke genomgicks eller blott mera ytligt behandlades, ett förhållande som lätt kunde leda till betänkliga konsekvenser. Ur vissa synpunkter ännu olägligare vore bristerna beträffande ordnings- och kriminalpolistjänst, de båda huvudämnena vid skolan. Det vore ett villkor för modern polisverksamhet, att dess utövare vore väl insatta i berörda ämnen. Utvecklingen hade här under det senaste årtiondet gått snabbt framåt. Inom ordningspolisen hade uppstått en utarbetad taktik, vilken sökte anpassa ordningspolisverksamheten till de skiftande situationer, där polisingripande påkallades. Inom kriminalpolisverksamheten hade under senare år naturvetenskapliga arbetsmetoder alltmer börjat göra sig gällande, en utveckling, som redan nått så långt, att kriminalpolismannen måste besitta avsevärda kunskaper av teknisk natur för att tillfredsställande kunna utöva sitt yrke. Det torde vara obehövt framhålla, hurusom bristande kunskaper i ämnena ordningspolis- och kriminalpolistjänst för såväl den enskilde som samhället kunde leda till men och tillfoga rättsväsendet skador.

Med hänsyn till nu berörda omständigheter hade de sakkunniga till prövning upptagit frågan, huruvida icke en ganska genomgripande förändring i fråga om kurserna i polisskolans bägge klasser borde genomföras. Med de alltmer ökade kraven å polisbefälet hade vidare en utbyggnad av polisskolan till att omfatta undervisning för det högre polisbefälet funnits påkallad. För polissystrarna saknades för närvarande all utbildning, en brist som länge varit kännbar. Att skolans lärarpersonal delvis utgjordes av timplärare vore, heter det i betänkandet vidare, en anordning, som i viss mån vore nödvändig och ur flera synpunkter till fördel, men det syntes böra övervägas, om ytterligare fasta lärarkrafter lämpligen kunde anställas vid skolan. Vad slutligen skolan själv beträffade, hade dess ställning i organisatoriskt avseende funnits böra underkastas omprövning.

H u v u d d r a g e n av de sakkunnigas i enlighet med nämnda riktlinjer framlagda förslag äro följande.

Vid polisskolan har under flera år förelegat en viss **platsbrist**, ehuru hela antalet av de i Sverige för närvarande från **lägre klassens kurs**

årligen utexaminerade polismännen rätt väsentligt överstiger det årliga rekryteringsbehovet vid polisväsendet. För utrönande av den balans, som förelegat bland annat till den lägre klassens kurs, som tagit sin början innevarande vårtermin, hade de sakkunniga sökt utarbета en statistik. De framkomna siffrorna hade därvid givit vid handen, att till klassen i fråga anmält sig icke mindre än 207 sökande, av vilka endast 125 kunnat beredas inträde. De avvisades antal uppgick sålunda till 82.

Med hänsyn till angivna förhållande föreslå de sakkunniga, att den lägre klassen under åtminstone några av de följande åren skall omfatta 5 ordinarie parallellavdelningar, därvid varje parallellavdelning liksom hitintills skall rymma 25 elever. Att med bestämdhet kunna fastslå huruvida efter en viss övergångstid 5 parallellavdelningar allttjämt skulle behövas, torde, yttra de sakkunniga, vara förenat med stora svårigheter. De sakkunniga vilja därför för sin del förorda, att sedan den föreliggande balansen avverkats, skolans styrelse verkställer en undersökning rörande det antal platser, som i fortsättningen böra finnas disponibla. Därigenom skulle enligt de sakkunnigas förmenande en viss elasticitet i fråga om platsantalet tillskapas, varigenom vissa garantier skulle vinnas för att en balans som den hittillsvarande i framtiden icke skulle behöva uppkomma.

Även i fråga om den högre klassen förefunnes en viss balans, vilken enligt de sakkunnigas åsikt snarast borde avarbetas. Sålunda anmälde sig till vårterminen 1938 203 sökande, av vilka 163 avvisades. De sakkunniga hava föreslagit, att den nuvarande högre klassen i fortsättningen skall omfatta 5 avdelningar om vardera 20 elever eller sålunda en utökning av antalet elever i denna klass från nuvarande 80 (2×40) till 100.

Beträffande den lägre klassen föreslå de sakkunniga, att denna i fortsättningen jämväl bör ha samma benämning och att på det hela taget samma kompetenskrav som hitintills böra uppställas i och för vinnande av inträde i denna klass.

De ämnen, uti vilka undervisning skulle lämnas i lägre klassen, överensstämma på det hela taget med hittillsvarande ämnen, dock ha två nya ämnen upptagits, nämligen socialkunskap samt gasskydds- och luftskyddstjänst.

Undervisning i ämnena välskrivning och stenografi har icke längre ansetts erforderlig.

En viss ökning i timantalet har dessutom föreslagits. Det blivande timantalet skulle enligt förslaget uppgå till 716 timmar mot nuvarande 556; av ökningen falla emellertid 62 timmar på fysisk träning.

För utvisande huru undervisningen i den lägre klassen skulle komma att fördela sig å de olika ämnena enligt förslaget jämfört med nuvarande ordning hänvisa de sakkunniga till följande tablå.

Ä m n e	Antal lektionstimmar	
	Nu	Enligt förslaget
1. Ordningspolistjänst	105	108
2. Kriminalpolistjänst	21	71
3. Polisförfattningar	63	84
4. Straffrätt med straffprocessrätt	63	63
5. Svensk stats- och kommunalkunskap	21	21
6. Civilrätt	21	31
7. Exekutionsväsende ¹	21	42
8. Modersmålet	53	53
9. Maskinskrivning	63	63
10. Samarithjälp	10	23
11. Fysisk träning	63	125
12. Socialkunskap	—	14
13. Gasskydds- och luftskyddstjänst	—	18
Välskrivning	10	—
Stenografi ²	42	—
Summa	556	716

De sakkunniga hava förutsatt, att klassen som hitintills skall omfatta 2 kurser årligen om vardera ungefär 21 arbetsveckor. Den dagliga undervisningstiden skulle i genomsnitt uppgå till omkring $5\frac{2}{3}$ undervisningstimmar, varav fysisk träning en undervisningstimme.

Den högre klassen har förslagsvis ansetts böra benämnas mellersta klassen, enär, som i det följande skall beröras, en särskild kommissarieklass föreslås inrättad. De sakkunniga anse inträdesbestämmelserna till nuvarande högre klassen alltjämt böra bibehållas, dock att föreskrift ytterligare bör lämnas därom, att för inträde i mellersta klassen sökande skall ha genomgått lägre klassen med godkända betyg eller visat sig innehava däremot svarande kunskapsmått.

De sakkunniga hava till övervägande upptagit frågan om uppdelning av förevarande klass på två huvudavdelningar, av vilka den ena skulle vara avsedd för utbildning i ordningspolistjänst och den andra för utbildning i kriminalpolistjänst. Med denna uppdelning skulle nämligen en av undervisningens utökning orsakad förlängning av utbildningstiden måhända kunna helt eller delvis undvikas. Med hänsyn till den sedan gammalt rådande växelverkan mellan de båda huvudgrenarna av polisverksamheten, vilken medfört, att befordran sker från ordningspolisbefattning till kriminalpolistjänst och vice versa, hava de sakkunniga emellertid ansett det icke för närvarande vara lämpligt att föreslå en dylik uppdelning.

¹ Obligatoriskt blott för landsbygdens polismän.

² Nu frivilligt.

Den föreslagna timplanen upptager icke undervisning i exekutionsväsende och stenografi, men i densamma har i stället som nytt ämne upptagits fysisk träning. Vidare har i de flesta ämnena en utökning av antalet lektionstimmar föreslagits. Timplanen för ifrågavarande klass upptager 814 timmar mot nuvarande 582. Enligt de sakkunnigas förmenande bör utbildning i gas-skydds- och luftskyddstjänst meddelas eleverna genom luftskyddsinspektionens försorg. Denna undervisning skulle omfatta cirka 60 timmar och anordnas i direkt anslutning till klassen, sedan denna genomgått.

Undervisningen i dess helhet fördelar sig å de olika ämnena enligt nuvarande ordning och enligt förslaget på sätt framgår av följande tablå.

Ä m n e	Antal lektionstimmar	
	Nu	Enligt förslaget
1. Ordningspolistjänst	42	91
2. Kriminalpolistjänst	147	222 ¹
3. Polisförfattningar	105	147
4. Straffrätt med straffprocessrätt	105	105
5. Civilrätt	42	63
6. Modersmålet	42	42
7. Rättsmedicin	21	21
8. Bokföring ²	15	42
9. Fysisk träning	—	81
Exekutionsväsende ³	21	—
Stenografi ³	42	—
Summa	582	814

Den tid, som beräknas för genomgången av den mellersta klassen, har upptagits till ungefär 7 månader. Detta har haft till följd, att allenast en kurs om året skulle kunna givas. Kursen skulle omfatta en hösttermin och en vårtermin, därvid höstterminen skulle börja omkring medio av augusti och vårterminen sluta omkring 1 april.

De sakkunniga hava föreslagit, att en särskild kommissarieklass skall inrättas. I denna klass skulle de polismän vinna inträde, vilka ådagalagt sådan duglighet i polistjänsten, att de kunde anses lämpliga för kommissarietjänst. Innehav av överkonstapels tjänstegrad skulle icke erfordras för vinnande av inträde. Däremot föreslås, att sökande skall hava genomgått mellersta klassen eller under viss övergångstid nuvarande högre klassen. Huvudämnen i denna klass skulle vara ordningspolistjänst och kriminalpolistjänst. En uppdelning av denna klass i två avdelningar, en för

¹ För polismän från större städer tillkommer undervisning i fotografering under 10 timmar.

² Nu frivilligt utom schemat.

³ Nu frivilligt.

ordningspolismän och den andra för kriminalpolismän anses av de sakkunniga kunna ur olika synpunkter innebära fördelar och förty böra övervägas. Undervisning skulle meddelas jämväl i polisförfattningar, straffrätt med straffprocessrätt, revisionslära och socialkunskap. Genom luftskyddsinspektionens försorg skulle undervisning dessutom lämnas i gas- och luftskyddstjänst. Sammanlagda timantalet i denna klass skulle enligt förslaget bli 187, därvid dock under en viss övergångstid antalet lektionstimmar skulle uppgå till 321.

Undervisningen i dess helhet i kommissarieklassen fördelar sig å de olika ämnena enligt förslaget på sätt framgår av följande tablå.

Ä m n e	Antal lektionstimmar	
	efter genomförd organisation	under övergångstiden
1. Ordningspolistjänst.....	49	65
2. Kriminalpolistjänst.....	58	127
3. Polisförfattningar	20	20
4. Straffrätt med straffprocessrätt	40	40
5. Revisionslära	20	55
6. Socialkunskap	—	14
Summa	187	321

Då undervisningen per dag torde böra omfatta 4 timmar i genomsnitt, skulle klassen kunna genomgås å omkring 8 respektive 13 veckor eller i runt tal 2 respektive 3 månader. Därtill komme undervisningen i gasskydds- och luftskyddstjänst under ett par dagar respektive drygt en vecka.

De sakkunniga hava vidare föreslagit, att, då så må anses erforderligt, jämväl en särskild kurs för polissystrar skall kunna inrättas. Såsom villkor för tillträde till denna kurs borde uppställas, att den sökande uppfyllde de fordringar, som i de särskilda polisdistrikten angivas för vinande av anställning som polissyster, således som regel viss allmänbildning samt sjuksköterskeutbildning i förening med visst socialt arbete eller måhända framdeles en mera grundlig social utbildning. Vidare syntes önskvärt, att sökande fullgjort en tids praktisk tjänstgöring i polisväsendet, förslagsvis under $\frac{1}{2}$ år, för att pröva sin håg och fallenhet för yrket. De ämnen, uti vilka undervisning i denna kurs skulle meddelas, vore kriminalpolistjänst, polisförfattningar, straffrätt med straffprocessrätt, äktenskaps- och barnarätt, rättsmedicin, samarithjälp och socialkunskap. Antalet lektionstimmar i dessa ämnen skulle komma att uppgå till 376, vartill dessutom skulle komma en veckas praktisk utbildning.

Undervisningen i dess helhet vid polissysterkursen fördelar sig å de olika ämnena enligt förslaget på följande sätt:

Ä m n e	Antal lektions- timmar
1. Kriminalpolitjänst.....	146
2. Polisförfattningar	60
3. Straffrätt med straffprocessrätt	105
4. Äktenskaps- och barnarätt	15
5. Rättsmedicin	12
6. Samarithjälps.....	23
7. Socialkunskap	15
Summa	376

Därtill komme inemot en veckas praktisk utbildning. Då undervisningen per dag synts böra omfatta 5 timmar, skulle kursen pågå omkring 13 veckor eller 3 månader.

Ytterligare hava de sakkunniga föreslagit att, då så befundes vara nödvändigt, polis chefskurser skulle anordnas för blivande polismästare, polisintendenter, landsfogdar och landsfogdeassistenter. Kurserna skulle jämväl stå öppna för sådana landsfiskaler och landsfiskalsaspiranter samt stadsfiskaler och stadsfiskalsaspiranter, som funnes skickade att genomgå en sådan kurs. Med hänsyn till de föreskrifter, som gälla för befordran till nämnda befattningar, torde enligt de sakkunnigas åsikt några särskilda fordringar för vinnande av inträde i polis chefskursen ej behöva uppställas. Dock borde praktisk tjänstgöring vid kriminalpolisen i Stockholm eller Göteborg utgöra villkor för inträde vid kursen; denna tjänstgöring borde omfatta minst 4 månader.

I polis chefskursen skulle undervisningen omfatta 527 lektionstimmar och avse ämnena ordningspolitjänst, kriminalpolitjänst, polisförfattningar, rättsmedicin, bokföring med revisionslära, socialkunskap och bruket av tjänstevapen m. m.

Undervisningens fördelning å de olika ämnena vid denna kurs jämfört med 1936 års landsfogdekurs framgår av följande tablå.

Ä m n e	Antal lektionstimmar	
	vid 1936 års landsfogde- kurs	enligt förslaget
1. Ordningspolitjänst.....	40 ¹	90
2. Kriminalpolitjänst.....	167	274
3. Polisförfattningar	40	60
4. Rättsmedicin	12	20
5. Bokföring med revisionslära	20	50
6. Socialkunskap	—	10
7. Bruket av tjänstevapen m. m.	—	23
Summa	279	527

¹ Därjämte praktisk tjänstgöring omkring 3 veckor.

Därtill kommer enligt förslaget en vecka, som skulle anslås till praktiska övningar och studiebesök. Då den teoretiska undervisningen — i enighet med vad förhållandet var i fråga om landsfogdekursen — genomsnittligt borde omfatta 4 timmar om dagen, skulle polischefskursen kräva en tid, praktiska övningar och studiebesök samt gas- och luftskyddskursen inberäknade, av omkring 22 veckor eller nära 5 månader. Enligt de sakkunnigas mening bör en kurs anordnas så snart som möjligt under budgetåret 1938/1939; denna måste, därest den skulle kunna slutföras under år 1938, börja redan omkring mitten av juli. Detta förutsätter i sin tur, att beslut om kursens anordnande föreligger helst redan i maj 1938 för vinnande av tillräckligt rådrum för ansökningstid, prövning av ansökningar, ordnande av vikariat för deltagarna m. m. Någon svårighet för skolan att medhinna erforderliga förberedelsearbeten torde enligt de sakkunniga ej föreligga.

De sakkunniga anse, att *ex a m e n* icke fyller någon verklig uppgift, varför densamma bör avskaffas.

Vad angår skolans organisatoriska ställning, hava de sakkunniga föreslagit, att polisskolan i framtiden skall bliva rent statlig och sortera omedelbart under socialdepartementet. Skolan syntes böra benämnas *statens polisskola*. Det nuvarande sambandet mellan polisskolan och Stockholms polisverk skall dock enligt förslaget bibehållas i så måtto, att såsom föreståndare och lärare vid skolan skola finnas anställda en polisintendent i Stockholm och två polismän vid Stockholms poliskår.

I fråga om avlöningssystemen till skolans befattningshavare innebär förslaget i korthet följande. Allenast tre av de erforderliga lärarna skola erhålla heltidstjänster, nämligen skolans föreståndare samt en lärare i vardera av ämnena ordningspolistjänst och kriminalpolistjänst. Nämnda tre befattningshavare föreslås skola uppföras å Stockholms stads lönestat. Därvid hava de sakkunniga med utgångspunkt från de för stadens tjänstemän gällande lönebestämmelserna beräknat, att löneförmånerna, inklusive dyrtidstillägg, tillsvidare skola utgöra: för föreståndaren 15,394 kronor, för läraren i ordningspolistjänst 10,942 kronor samt för läraren i kriminalpolistjänst 9,093 kronor. Kostnaderna för nämnda befattningshavares löner skola enligt förslaget bestridas av staten, som jämväl skall hava att ersätta Stockholms stad dess utgifter för befattningshavarnas pensionering.

Utöver de heltidsanställda lärarna skola vid polisskolan även finnas timlärare, vilka skola åtnjuta arvode med visst belopp för undervisningstimme. Därjämte föreslås anställande av ett ordinarie kanslibitråde i lönegraden B 7 samt en extra ordinarie befattningshavare i 5 lönegraden för expeditivakts-, laboratorie- och reparationsgöromål. Såväl timlärarna som de båda sistnämnda befattningshavarna skola uppföras å polisskolans avlöningsstat.

I det följande vill jag uppehålla mig vid *motiveringen* till vissa delar av det föreliggande förslaget, framförallt de som ur organisatorisk eller budgetär synpunkt äro förtjänta av särskild uppmärksamhet. Därefter vill jag upptaga de sakkunnigas kostnadsberäkningar till behandling.

I fråga om utvidgningen av kursplanerna för polisskolans nuvarande båda klasser anläggas de sakkunniga följande allmänna synpunkter.

De sakkunniga ville här såsom en allmän anmärkning framhålla, att det städse varit en strävan att i görligaste mån såväl begränsa det kunskapsmått, som skulle inhämtas, som ock inskränka den undervisningstid, som för ändamålet skulle användas. Detta hade syntes så mycket angelägnare, som varje utökning av undervisningstiden betydde en merutgift icke blott för staten, som skulle bestrida undervisningskostnaderna, utan även för eleverna, vilka som regel själva hade att bekosta vistelsen vid skolan och i många fall måste vidkännas minskning i sina löneförmåner. Å andra sidan hade de sakkunniga ansett, att kostnadsskäl icke finge utgöra hinder för framläggande av sådana förslag, som i och för sig syntes vara välgrundade. De sakkunniga hade också diskuterat utvägar att hålla antalet lektionstimmar nere. Därvid hade särskilt beaktats möjligheten att inskränka undervisningen genom att uppställa den fordran å eleverna, att de i den mån så vore möjligt och lämpligt, före en lektion beredde sig därå och således i förväg studerade det ämne lektionen avsåge. Dylika förstudier skulle tilläventyrs också kunna äga rum före inträdet i skolan, i synnerhet beträffande högre klassen i sådana ämnen, där mycken minneskunskap skulle inhämtas. Härför fordrades emellertid tillgång till för detta ändamål utarbetade läroböcker eller kompendier. Med hänsyn till att sådana hjälpmedel nu till stor del saknades och då det utan närmare erfarenhet, huruvida dylika förstudier med avsett resultat kunde genomföras, vore ganska vanskligt att mera allmänt bygga därå, hade de sakkunniga beräknat timantalet under förutsättning, att undervisningen i huvudsak bedrevs på samma sätt som nu. De sakkunniga ville dock förorda, att skolledningen närmare prövide denna möjlighet och i mån av erfarenhet vidtog de jämkningar i studieplanen, som därav kunde föranledas.

Vad anginge beräkningen av det för undervisningen i skilda ämnen erforderliga timantalet, mötte naturligen svårigheter att ernå en alldeles exakt bestämning. I viss mån måste uppfattningarna där variera. Merendels vore de ämnen, som skulle genomgå, så omfattande, att vederbörande lärare under alla omständigheter vore nödsakad att ålägga sig en ganska avsevärd begränsning, men den grad, i vilken detta borde ske, kunde tydligen växla, beroende å vars och ens uppfattning. I fråga om det upptagna antalet lektionstimmar ville de sakkunniga betona, att detsamma naturligen icke borde betraktas såsom absolut bindande utan att det borde vara skolledningen obetaget att i mån av vunna erfarenheter vidtaga jämkningar inom studieplanen.

En anledning till att undervisningstiden utökades vore att nya ämnen syntes böra upptagas å schemat. I detta sammanhang ville de sakkunniga endast beröra ett ämne, som de sakkunniga kallade socialkunskap. Den uppgift, som alltid tillkommit polismakten — förutom skyldigheten att upprätthålla allmän ordning och säkerhet — att vara till hjälp för olika behövande i samhället, hade på senare tid fått ökad betydelse. Enligt de sakkunnigas mening borde denna utveckling på allt sätt befrämjas, då värdet av att medborgare inom skilda samhällsklasser kände samhörighet med polisväsendet icke kunde skattas nog högt. För att uppnå detta mål borde emellertid polismännen erhålla undervisning om olika sociala förhållanden och de hjälpmöjligheter som stode till buds för dem som behövde bistånd. Som bekant hade samhällets hjälpverksamhet särskilt under de senaste åren avsevärt utvecklats.

Vad angår behovet av ett utbyggande av undervisningen vid polis-skolan samt anordnandet av sådan undervisning, anföra de sakkunniga bland annat följande.

För närvarande vore i riket ej sört för meddelande av teoretisk polisutbildning utöver den, som lämnades i nuvarande högre klassen vid polis-skolan; ej heller hade krav å sådan utbildning uppställts för erhållande av andra högre befälsposter inom polisväsendet än landsfogdebefattningarna. Att detta förhållande måste anses utgöra en allvarlig brist, som med det snaraste borde avhjälpas, behövde ej närmare motiveras. Genom anordnandet våren 1936 av en förut omförmäld kurs för landsfogdar och landsfogdeassistenter och uppställandet för dessa befattningshavare av särskilda kompetenskrav med avseende å polisutbildningen hade inletts en ny ordning, som utan tvivel borde i erforderlig mån fullföljas, därest innehavarna av högre chefsposter inom polisväsendet skulle kunna tillfredsställande fylla den uppgift, som tillagts dem.

Vad anginge de befattningar, för vilka ytterligare teoretisk utbildning utöver den nu förefintliga borde anordnas och fordras, borde till en början erinras, att enligt meddelade direktiv de sakkunniga haft till uppgift att överväga anordnandet av en kurs, avsedd att meddela kompetens för »mera ansvarsfyllda befattningar inom polisväsendet». I direktiven vore förutsatt, att till de sålunda angivna befattningarna skulle hänföras landsfogdetjänsterna, och enär med dem i utbildningshänseende likställdes landsfogdeassistentbefattningarna, borde även dessa räknas dit. Till mera ansvarsfyllda befattningar inom polisväsendet hörde tydligen ock de med landsfogdetjänsterna jämförbara befattningarna som polismästare och polisintendenter. De sakkunniga ville emellertid gå ett steg längre och till ifrågakarande befattningar principiellt även hänföra poliskommissarierna i större och medelstora städer. Dessa tjänstemän hade ofta att på eget ansvar och fullt självständigt, om ock i de största städerna närmast under polismästare eller polisintendent, ombesörja krävande såväl ordnings- som kriminalpolisuppgifter. De sakkunniga funne alltså, att ifrågakarande utbildning borde anordnas för blivande *landsfogdar* och *landsfogdeassistenter*, *polismästare* och *polisintendenter* samt *poliskommissarier* i nämnda städer och att för behörighet till nämnda befattningar borde fordras denna utbildning.

Enligt de sakkunnigas mening talade starka skäl för att sådan utbildning som den nu omnämnda uppställdes såsom villkor för erhållande av landsfiskalsbefattning i vissa distrikt. I riket finnes många landsfiskalsdistrikt, där sådana anspråk ställdes på landsfiskalen i hans egenskap av polischef i distriktet, att landsfiskalstjänsterna i dessa distrikt vore att hänföra till mera ansvarsfyllda befattningar inom polisväsendet. Med hänsyn till det svävande läge, vari frågan om landsfiskalstjänsterna för närvarande befunno sig, hade de sakkunniga emellertid icke ansett sig kunna eller böra taga bestämd ställning till frågan om införande av nämnda behörighetsvillkor men ville förorda, att *landsfiskaler* och *landsfiskalsaspiranter*, som finnes skickade att genomgå förevarande kurs, skulle äga tillträde till densamma. Vad sålunda sagts syntes ock äga viss motsvarighet i fråga om *stadsfiskaler* och *aspiranter* till sådana befattningar.

Den ytterligare utbildning av polisbefäl, som de sakkunniga sålunda förordade, borde äga rum vid polis-skolan i Stockholm. Vid utbildningens anordnande måste hänsyn tagas till den olikhet i fråga om tidigare polisutbildning, som förefunnes mellan dem, vilka skulle undergå utbildning. Poliskommissarierna eller aspiranterna å sådana befattningar kunde nämligen antagas hava genomgått polis-skolans båda klasser, medan de övriga som regel

icke erhållit någon egentlig teoretisk polisutbildning utöver den de själva kunnat förskaffa sig. Med hänsyn därtill ville de sakkunniga föreslå, att utbildningen för kommissarierna och för de övriga ägde rum var för sig.

Till ledning för bedömandet av det antal platser, som behövdes i *kommissarieklassen*, kunde nämnas, att antalet kommissariebefattningar av förevarande slag i riket syntes kunna uppskattas till omkring 60. Att märka vore nämligen, att titeln poliskommissarie icke i och för sig angäve, att bärare av denna titel beklädde sinsemellan likvärdiga tjänster. Särskilt å landsbygden finnes polismän med poliskommissaries titel, vilkas tjänsteuppgifter närmast motsvarade en överkonstapels åligganden. Med hänsyn till det relativt ringa antalet kommissariebefattningar skulle kommissarieklassen icke behöva vara permanent utan anordnas allenast med viss tids mellanrum. De sakkunniga ville emellertid framhålla, att antalet platser i klassen icke gärna lämpligen kunde hållas så lågt, att det blott svarade mot den beräknade avgången av poliskommissarier, utan utbildningen syntes principiellt böra kunna förvärfvas av kvalificerade polismän, villiga att förskaffa sig densamma. Beträffande tidpunkten för anordnande första gången av förevarande utbildning ville de sakkunniga förorda hösten 1939. Antalet deltagare syntes icke böra sättas högre än det i mellersta klassen eller 20. Vid landsfogdekursen var deltagarantalet visserligen 25, men detta antal sattes så högt med hänsyn till att minst 25 personer då borde erhålla utbildningen. Nämda antal hade emellertid befunnits väl högt.

Även i fråga om *polischefskursen* torde det vara tillräckligt, såvitt nu kunde bedömas, att anordna sådan kurs allenast med viss tids mellanrum. Dock kunde nämnas, att en reglering av landsfiskalstjänsterna kunde komma att medföra ökat behov att anordna en polisutbildningskurs sådan som den här ifrågasatta. Med hänsyn till angelägenheten dels att kunna bereda nu tjänstgörande landsfogdeassistenter och vissa högre polistjänstemän erforderlig polisutbildning dels ock att erhålla kompetenta landsfogde- och landsfogde-assistentvikarier, borde en polischefskurs anordnas så snart som möjligt under budgetåret 1938/1939. Ej heller vid denna kurs borde deltagarantalet sättas högre än 20.

De sakkunniga ville i detta sammanhang framföra tanken att anordna *repetitionskurser* för dem, som genomgått kommissarieklassen eller polischefskursen. Å polisväsendets olika områden gjordes ständigt nya rön och erfarenheter, som borde delges det högre befälet för att av dem i mån av behov föras vidare till underordnade. Att dylika kurser nu saknades torde bland polismännen i allmänhet uppfattas som en brist. Kurser av nämnda slag syntes böra anordnas förslagsvis vart femte år och omfatta ungefär en vecka. Det torde böra ankomma å skolans styrelse att i sinom tid upptaga detta förslag till närmare prövning och till Kungl. Maj:t göra den framställning, som därav kunde föranledas.

Vidkommande spørsmålet om anordnande av särskilda *polissystrer kurser* lämna de sakkunniga till en början följande översikt rörande polissystrarnas nuvarande utbildning och arbetsuppgifter.

Vid poliskårerna i Stockholm, Göteborg och Malmö finnes anställda kvinnliga befattningshavare, kallade polissystrar, i Stockholm 10, i Göteborg 5 och i Malmö 3; i sistnämnda stad hade dock allenast en polissystrer full sysselsättning med polisgöromål. Anställning av polissystrer skedde första gången i Stockholm 1909, i Göteborg 1910 och i Malmö 1934.

Några särskilda för hela riket gemensamma bestämmelser med avseende å kompetensfordringarna för vinnande av anställning såsom polissystrer fun-

nes ej. Normalinstruktionen för polispersonalen upptog emellertid under 25 § en bestämmelse av innehåll, att genomgång av polis-skola icke vore erforderlig för vinnande av ordinarie anställning såsom polissyster. Av polissystrarna hade dock en genomgått sådan skola, nämligen polisskolan i Göteborg. I stället för polis-skola hade viss annan utbildning fordrats av polissystrarna. De krav, som därutinnan uppstälts, varierade i viss mån de olika städerna emellan men kunde sägas i huvudsak gå ut på — förutom den allmänbildning genomgång av 8-klassigt läroverk eller motsvarande läroanstalt medförde — sjuksköterskeutbildning i förening med visst socialt arbete. Från polisen i Göteborg hade uppgivits, att kravet på sjuksköterskeutbildning sannolikt i framtiden ej komme att upprätthållas utan att en mera fyllig social utbildning såsom examen från socialvetenskapliga institutet skulle fordras.

De arbetsuppgifter, som enligt meddelade föreskrifter tillkomme polissystrarna, växlade i de skilda städerna. I stort sett ålåg det polissystrarna i samtliga tre städer att taga hand om på polisstation införda kvinnor och barn, att å allmänna platser hålla tillsyn däröver, att kvinnor och barn icke bettlade, att vara närvarande då kvinna anhölls eller husrannsakan företogs hos kvinna, att mottaga och anteckna anmälan, som gjordes av kvinna angående våldtäkts-, fosterfördrivnings- eller sedlighetsbrott, att hålla förhör angående dylika brott med kvinnlig målsägare eller kvinnligt vittne men ej med misstänkt kvinna, att vara närvarande vid förhör å kriminalstation med kvinna, som misstänktes för brott eller lösdriveri, samt att utföra spaningsuppgifter, som i varje särskilt fall ålades dem av vederbörande befäl. Av redogörelsen framginge, att polissysters åligganden i huvudsak hänförde sig till kriminalpolistjänsten, och i själva verket tillhörde flertalet polissystrar kriminalavdelningarna.

I utbildningsfrågan anföra de sakkunniga härefter i huvudsak följande.

I samtliga de städer, där polissystrar nu vore anställda, hade deras huvudsakliga arbetsuppgifter kommit att förläggas till kriminalpolisavdelningen. Detta vore ganska naturligt, då å ena sidan de till ordningspolistjänsten hörande, för polissystrar lämpade arbetsuppgifterna näppeligen skulle hava räckt till att utfylla arbetstiden för dem och å andra sidan avsaknad av polissyster å kriminalpolisavdelningen skulle hava lett till olägenhet. Att sålunda polissystrar fullgjorde arbetsuppgifter av jämförelsevis kvalificerat slag utan att hava erhållit någon egentlig polisutbildning syntes mindre tillfredsställande. Enligt vad de sakkunniga hade sig bekant kände också polissystrarna själva, särskilt de yngre, bristerna i sina kunskaper och vore angelägna att få en utbildning, som kvalificerade dem till de uppgifter, de skulle utföra. Även ur den synpunkten, att polissystrarna icke genom bristande utbildning skulle gå miste om den förbättrade ställning i tjänstehänseende, som eljest kunnat komma i fråga för dem, torde åtgärder för deras polisutbildning böra vidtagas.

Vid planläggningen av en sådan utbildning, vilken torde böra förläggas till polis-skolan i Stockholm, syntes det avgörande böra vara de arbetsuppgifter, varmed polissystrarna nu vore sysselsatta eller som skäligen kunde väntas bliva dem tillagda. Med denna utgångspunkt torde undervisning ej behövas i flertalet av de ämnen, som förekomme å polis-skolans timplaner. Enligt de sakkunnigas åsikt vore undervisning påkallad allenast i följande ämnen, nämligen *kriminalpolistjänst*, *polisförfattningar*, *straffrätt med straffprocessrätt*, av civilrätt *äktenskaps- och barnarätt*, *rättsmedicin*, *socialkunskap* och *samarithjälp*. Å schemat skulle däremot ej behöva upptagas ämnena ordningspolistjänst, svensk stats- och kommunalkunskap, övriga delar av civil-

rätten, exekutionsväsende, modersmålet, maskinskrivning, välskrivning, steno-
nografi, fysisk träning, bokföring samt gasskydds- och luftskyddstjänst. I
vissa av nu angivna ämnen skulle emellertid särskilda detaljer bliva föremål
för behandling vid genomgång av närliggande ämnen. Måhända borde äm-
net maskinskrivning medtagas å schemat, men det hade syntts kunna uteslu-
tas, då de elever, som önskade lära sig maskinskrivning, utan svårighet torde
kunna själva förskaffa sig erforderlig undervisning i ämnet.

En utbildning av polissystrar i huvudsaklig överensstämmelse med vad de
sakkunniga här föresloge komme väl icke att medföra behörighet till erhål-
lande av de nu med män besatta tjänsterna över poliskonstapels grad men i
sitt föreslagna skick torde kursen vara sådan, att därest särskilda för kvin-
nor avsedda befattningar i högre ställning skulle komma att inrättas, kur-
sen kunde väntas motsvara de fordringar å teoretisk polisutbildning, som
torde komma att uppställas för desamma.

Med hänsyn till det ringa antal polissysterbefattningar, som för närvaran-
de funnes, vore det tydligt, att kurser för polissystrar blott sällan behövde an-
ordnas. Skulle samtliga i tjänst varande polissystrar vilja förskaffa sig den
ifrågasatta utbildningen, erfordrades möjligen inom den närmaste tiden två
kurser, detta för den händelse icke alla polissystrar kunde vara tjänstlediga
samtidigt. För utbildning av nuvarande polissystrar och aspiranter å sådana
befattningar torde i och för sig en kurs vara tillfyllest för flera år framåt.
Sådan kurs syntes kunna anordnas våren 1939. Kursdeltagarnas antal borde
hålla sig omkring 20.

Rörande lärarkrafterna vid polisskolan, deras anställningsför-
hållanden och löneförmåner, må av de sakkunnigas uttalanden därutinnan
följande återgivvas.

De sakkunniga erinra därvid till en början, att undervisningen vid skolan
för närvarande handhades av föreståndaren, som undervisade i juridiska
ämnen, samt fackligt utbildade ämneslärare. Av de senare hade endast en hel-
tidstjänstgöring vid skolan, nämligen den från poliskåren i Stockholm kom-
menderade läraren i ordningspolitistjänst. De övriga ämneslärarna, 14 till an-
talet, voro s. k. timlärare. Den sammanlagda årliga undervisningstiden ut-
gjorde för närvarande 6,720 timmar, varav $\frac{3}{8}$, eller 2,520 timmar, komme å
föreståndaren och nyssnämnde heltidstjänstgörande ämneslärare. Timlä-
rarna undervisade således tillsammans 4,200 timmar.

De sakkunniga anföra därefter:

För polisskolan vore det naturligen av största betydelse, att skolan erhö-
lle dugande lärare. För uppnåendet av detta mål spelade sättet för lärarnas an-
ställande en ej ringa roll. Att lärarkrafterna i den betydande omfattning,
som nu ägde rum, vore tillfälligt anställda, gäve förvisso anledning till sär-
skilt övertvägande, huruvida nämnda ordning vore den bästa.

Då det gällde att taga ställning till denna fråga, borde till en början fram-
hållas, att skolans normala verksamhet komme att omfatta lägre och mel-
lersta klasserna. Varken kommissarieklassen eller polischefskursen och än
mindre polissysterkursen kunde väntas återkomma så ofta, att desamma i
förevarande sammanhang syntes böra beaktas. Erinras borde vidare, att av
de ämnen, som förekomme i lägre och mellersta klasserna, de flesta, ehuru
till omfattningen de minsta, måste förbehållas timlärare. Detta vore fallet
med exekutionsväsende — i vilket ämne en jurist med erfarenhet av prak-
tiskt arbete i exekutionsrätt borde anlitas — modersmålet, maskinskrivning,

samarithjälpl, rättsmedicin, bokföring, fysisk träning, socialkunska samt gasskydds- och luftskyddstjänst. De ämnen, däri heltidslärare syntes kunna komma i fråga, vore ordningspolistjänst, kriminalpolistjänst, polisförfattningar, straffrätt med straffprocessrätt, svensk stats- och kommunalkunskap samt civilrätt. De av de sakkunniga tidigare föreslagna totala timantalen i lägre och mellersta klasserna utgjorde för helt år 11,230 timmar, såframt vardera klassen omfattade 10 respektive 5 avdelningar. Timantalen för de ämnen, i vilka undervisningen måste förbehållas timlärare, uppginge till 4.310 timmar. Återstående 6,920 timmar fördelade sig på följande sätt.

Ordningspolistjänst	1,535	timmar
Kriminalpolistjänst	1,820	»
Juridiska ämnen utom exekutionsväsende ..	3,565	»

De sakkunniga beräknade en undervisningsskyldighet under läsåret för vecka av 21 timmar för föreståndaren samt 32 timmar för annan heltidslärare. Antoges föreståndaren utöva undervisning med angivna timantal per dag under omkring 43 veckor om året, skulle hans årliga undervisningsskyldighet uppgå till i runt tal 900 timmar. Heltidslärare, som undervisade i polistjänst, torde komma att undervisa omkring 38 veckor eller således omkring 1,200 timmar om året. Av de anförda siffrorna framginge, att undervisningen vore av sådan omfattning, att den försloge för en heltidslärare i ett vart av ämnena ordningspolistjänst och kriminalpolistjänst samt för föreståndaren och en heltidslärare i juridiska ämnen. Såsom nyss nämndes, hade föreståndaren samt en lärare i ordningspolistjänst heltidstjänstgöring. Ytterligare en heltidslärare skulle följaktligen kunna anställas för undervisning i kriminalpolistjänst och en för juridiska ämnen. Undervisningstiden försloge däremot icke till fler heltidslärare än nu nämnda fyra.

För undervisningen i polisskolan vore det helt naturligt av synnerlig vikt, att all möjlig kontakt uppehölls med praktiskt polisarbete, såvitt anginge ordningspolis- och kriminalpolistjänsten, samt med tillämpningen vid domstolar och hos administrativa myndigheter av de författningar, som lästes i de juridiska ämnena, i synnerhet polisförfattningar och straffrätt. Ur denna synpunkt skulle det ligga närmast till hands att låta undervisningen ombesörjas av timlärare. Emellertid vore det tydligt, att föreståndaren borde vara heltidstjänstgörande, och vad anginge lärarna i övriga här nämnda ämnen, skulle det vara en vinst, om lärarna, samtidigt som de vore heltidstjänstgörande, i en eller annan form bibehölle förbindelsen med det verksamhetsområde, varå de undervisade. De sakkunniga funne detta vara möjligt i fråga om lärarna i ordningspolis- och kriminalpolistjänst, vilka enligt de sakkunnigas mening borde tagas från Stockholms poliskår och tjänstgöra i praktiskt polisarbete under omkring 2 månader varje år samt eventuellt efter några års tjänstgöring i polisskolan ersättas av yngre krafter ur Stockholms poliskår. Att vidtaga motsvarande anordning i fråga om en heltidslärare i juridiska ämnen torde emellertid möta svårigheter. De sakkunniga förordade därför, att undervisningen i dessa ämnen alltjämt såsom hittills i erforderlig mån skulle uppehållas av timlärare. Ur ekonomisk synpunkt torde någon för frågan avgörande skillnad i kostnaderna icke uppkomma, om ytterligare en heltidslärare anställdes i de juridiska ämnena eller om fortfarande timlärare anlätades. I detta avseende finge nämnas, att ersättningen till timlärare för undervisning i juridiska ämnen nu utgjorde lägst 5 kronor 67 öre i timmen och högst 12 kronor 75 öre samt att enligt de sakkunnigas mening en normalersättning av 7 respektive 9 kronor i timmen för undervisning i juridiska ämnen i lägre respektive mellersta klassen borde tillämpas. Efter en medel-

ersättning av 8 kronor i timmen och en undervisningstid, motsvarande en heltidslärares under omkring 46 veckor eller omkring 1,450 timmar om året, skulle ersättningen åt timplärare i juridiska ämnen utgöra 11,600 kronor. För en heltidslärare, placerad exempelvis i B 27, skulle avlöningen i Stockholm utgöra lägst 10,728 och högst 12,168 kronor, inklusive dyrtidstillägg m. m. Till jämförelse kunde nämnas, att stadsfiskaler i Stockholm, av vilka för närvarande 2 tjänstgjorde såsom timplärare, hade ej obetydligt högre avlöning än den nu nämnda.

I fråga om lärarnas löneställning må i förevarande sammanhang återgivas vad de sakkunniga i denna del anföra om ersättningen till *timplärarna*.

Ersättningen till dessa lärare vore bestämd till ett visst arvode per timme, varå dyrtidstillägg utginge. Ersättningarna vore därför till beloppet mycket ojämna. Sinsemellan företedde ersättningarna också stora olikheter. Det hade syntts de sakkunniga lämpligt, att ersättningarna bestämdes till fasta belopp utan dyrtidstillägg och om möjligt så avvägda, att större överensstämmelse mellan dem inbördes ernåddes. På grund av de större krav, som i flertalet ämnen måste ställas å undervisningen i mellersta klassen, hade timersättningarna som regel beräknats till högre belopp i denna klass än i den lägre. Den nuvarande och den av de sakkunniga föreslagna timersättningen i de olika ämnena i *lägre* och *mellersta* klasserna framginge av följande tablå.

Ä m n e	T i m l ä r a r a r v o d e n			
	Lägre klassen		Mellersta klassen	
	Nu	Enligt förslaget	Nu	Enligt förslaget
Ordningspolistjänst	— ¹	6	— ¹	7
Kriminalpolistjänst	8·33	6	8·33	7 ²
Polisförfattningar	— ¹	7	10·06	9
Straffrätt med straffprocessrätt	7·87	7	7·68	9
Svensk stats- och kommunalkunskap ..	5·67	7	—	—
Civilrätt	11·33	7	12·75	9
Exekutionsväsende	8·50	7	8·50	—
Modersmålet	6·78	7	7·14	7
Maskinskrivning	4·28	4	—	—
Samarithjälps	9·52	10	—	—
Rättsmedicin	—	—	7·44	10
Bokföring	—	—	15·—	9
Fysisk träning	— ¹	5	—	5
Socialkunskap	—	7	—	7
Gasskydds- och luftskyddstjänst	—	6	—	—

¹ Undervisningen meddelas av heltidslärare.

² Till fasta speciallärare i ämnet hava dessutom följande arvoden per timme beräknats: Förhörsteknik 9:—, vittnes- och förhörpsykologi 20:—, allmän kriminalpsykologi och rättspsykiatri 15:—, spårlära 20:— och 40:— samt laboratoriemetoder 15:— kronor.

I vissa ämnen komme huvuddelen av undervisningen att bestridas av heltidslärarna.

Tablån utvisade, att i de juridiska ämnena föreslagits en timersättning av 7 respektive 9 kronor. I ämnena svensk stats- och kommunalkunskap samt civilrätt i lägre klassen, i vilka en och samma lärare undervisade för en ersättning av 5 kronor 67 öre respektive 11 kronor 33 öre i timmen, hade ersättningen i ena ämnet rönt inverkan av ersättningen i det andra. Beträktades ämnena såsom ett, skulle ersättningen utgöra 8 kronor 50 öre i timmen. Ersättningarna hade på ett par undantag när sänkts. Enligt de sakkunnigas mening borde skolans styrelse äga vidtagna smärre jämkningar i de belopp, som komme att bestämmas, blott att kostnadsramen i huvudsak bibehölles. Sålunda kunde det vara rimligt, att en i lärarverksamhet oprövad yngre kraft uppbure lägre arvode än en erkänt skicklig undervisare med fler-årig tjänstgöring i skolan. Särskilt vid övergången till mera normaliserade arvoden kunde behov föreligga av jämkningar.

De i tablån angivna ersättningarna vore att betrakta såsom de normala. Första gången undervisning enligt de sakkunnigas förslag ägde rum i mellersta klassen, måste emellertid i ämnet kriminalpolistjänst en högre ersättning beräknas än vad som sedermera syntes bliva nödigt. Undervisningen i detta ämne skulle nämligen enligt de sakkunnigas förslag bliva föremål för en omdaning, och de förberedelsearbeten, som därför krävdes, vore av så kvalificerad och omfattande art, att för utförandet därav särskilda lärarkrafter måste anlitas. Sedan ämnet emellertid upplagts enligt de nya grundlinjerna och kompendier utarbetats till ledning för undervisningen, skulle denna framdeles kunna omhänderhavas av skolans vanliga lärare. Den merkostnad, som för budgetåret 1938/1939 därigenom uppstode, belöpte sig till omkring 3,000 kronor.

Ä m n e	T i m l ä r a r a r v o d e n		
	Kommissarie- klassen	Polischefs- kursen	Polissyster- kursen
Ordningspolistjänst			
Masspsykologi	40	40	—
Ordningspolistaktik.....	15	15	—
Kriminalpolistjänst			
Kriminalpolistjänstens allmänna grunder.....	40	40	—
Förhörsteknik	20	40	20
Vittnes- och förhörpsykologi	20	20	20
Allmän kriminalpsykologi och rättspsykiatri	15	15	15
Kriminaltaktiska synpunkter vid brottsutredningar	40	40	20
Spårlära	40	40	—
Laboratoriemetoder.....	20	20	15
Varukännedom.....	25	25	25
Polisförfattningar: specialföreläsningar	—	—	25
Civilrätt	—	—	9
Samarithjälps	—	—	10
Rättsmedicin.....	—	10	10
Bokföring	9	9	—
Bruket av tjänstevapen.....	—	5	—
Socialkunskap	7	7	7

Undervisningen i *kommissarietklassen*, *polischefskursen* och *polissystemkursen* kunde beräknas i vissa ämnen komma att ombesörjas av föreståndaren och de båda andra heltidslärarna vid skolan. I övrigt måste undervisningen till stor del handhas av akademiska lärare. Ersättningarna till de olika timlärarna framginge av förestående tablå.

Jag kommer slutligen till de sakkunnigas motivering i frågan om polis skolans organisatoriska ställning.

Rörande nuvarande ordning i detta hänseende erinra de sakkunniga om följande.

I 1 § av det av Kungl. Maj:t den 18 juni 1925 med stöd av bland annat 4 och 8 §§ polislagen för skolan utfärdade reglementet (1925 nr 227, jfr 1932 nr 185), föreskrevs, att vid Stockholms polisverk skulle finnas en av staten bekostad polisskola. I nämnda lagrum stadgades, i 4 §, att i de polisdistrikt, Konungen bestämde, skulle polismän för hela rikets behov finnas anställda, samt i 8 § tredje stycket, att för särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet vore det polisdistrikt, Konungen bestämde, skyldigt att draga försorg. Det borde nämnas, att enligt 15 § 1 mom. polislagen polisdistrikts kostnader för ifrågavarande polismän och anordningar skulle gottgöras distriktet av statsmedel. Det anförda innebure, att Stockholms stad hade att sörja för skolan såsom en anordning för polisväsendet i dess helhet och att staden finge samtliga sina kostnader ersatta av statsmedel. Å socialdepartementets huvudtitel i riksstaten funnes för kostnadernas bestridande ett anslag: »Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet.» Av detta anslag, för budgetåret 1937/1938 upptaget till ett belopp av 300,000 kronor, hade såsom gottgörelse till Stockholms stad för polisskolan anvisats — förutom tilläggsanslag å 14,000 kronor för utökning av elevantalet i lägre klassen — högst 76,000 kronor.

Härefter anföra de sakkunniga:

Polisskolans nuvarande organisatoriska ställning inbjöde ur vissa synpunkter till kritik. Medan skolans uppgift vore rent statlig, hade staten icke i samma grad som eljest den omedelbara kontrollen över verksamheten vid skolan. I den mån löneförändringar beträffande polisverket beslötes av Stockholms stad av beskaffenhet att påverka avlöningsförhållandena för personal vid polisskolan, hade staten att utan den i avlöningsfrågor vanliga prövningen ersätta staden de utgifter, besluten medförde. Vad skolans ekonomi i övrigt anginge, gällde icke för skolan samma regler som eljest vare sig beträffande vissa detaljer vid anslagsprövningen eller i fråga om anslagens disposition. En viss omgång föranleddes också av nuvarande anordning. Väl torde det förhålla sig så, att berörda omständigheter knappast medfört några väsentliga olägenheter för staten. Ur principiell synpunkt syntes dock anordningen böra upphöra, i den mån det lämpligen kunde ske, och skolan följaktligen göras helt statlig.

Det vore emellertid tydligt, att anordningen icke tillgripits, om icke starka skäl talat därför. Till en början finge anföras, att så länge polisväsendet icke vore förstatligt försiktighet borde iakttagas att göra allenast någon särskild del av detsamma statlig. Vidare borde en polisskola, för att den rätt skulle kunna fylla sin uppgift, på ett eller annat sätt vara anknuten till en större poliskår. Detta vore påkallat för undervisningens skull både ur lärarnas och elevernas synpunkt. Lärarna, som i fråga om de viktigaste ämnena måste tagas ur polismännens led, behövde då och då tjänstgöra som polis-

män för att icke förlora känningen med polisarbetet, och den växelverkan mellan skolan och en poliskår, som följaktligen vore nödig, kunde bäst ordnas genom att skolan vore anknuten till en större kår. För eleverna kunde icke det praktiska arbete, som förekomme i skolan, demonstrationer m. m. på samma fördelaktiga sätt äga rum, om skolan vore fristående i förhållande till en poliskår. En annan omständighet, som på grund av vissa i utlandet gjorda erfarenheter här även kunde åberopas, vore faran för att en statlig, från en poliskår fristående skola lätt bleve isolerad och att motsättningar mellan skolan och poliskåren å den ort, där skolan vore förlagd, kunde uppstå.

Det först anförda skälet, att polisskolan icke borde förstatligas enbart för sig, syntes icke böra tillerkännas avgörande betydelse, om ett förstatligande helt eller delvis av skolan av annan anledning funnes böra äga rum. De skäl, som i övrigt anförts, torde icke föranleda, att skolan i sin helhet borde samordnas med ett kommunalt polisverk. Enligt vad de sakkunniga förut anförde vid skolan finnas anställda — förutom föreståndaren — två heltidstjänstgörande lärare, en i ordningspolistjänst och en i kriminalpolistjänst. Därest dessa båda lärarbefattningar bestredes av polismän ur Stockholms poliskår, torde på ett lämpligt sätt lärarnas kontakt med polisarbetet kunna upprätthållas och elevernas möjligheter till praktisk tjänstgöring m. m. i viss mån underlättas. Ej heller torde någon risk för isolering och eventuella motsättningar av nyss antytt slag behöva förekomma, om ett sådant personalsamband med Stockholms polisverk åvägabragtes som det beträffande de båda lärarna i polistjänst ifrågasatta. Huruvida detta samband borde sträcka sig även till föreståndaren kunde vara föremål för olika meningar. Ur skolans synpunkt vore det naturligen en fördel, om föreståndaren uppehölle nära kontakt med det praktiska polisarbetet, något som med lätthet kunde ordnas, om han, såsom nu, vore polisintendent i Stockholm. Emellertid torde till föreståndare för skolan böra utses den som funnes bäst lämpa sig för denna uppgift, även om han icke vore eller skulle önska bliva polisintendent i Stockholm: utan tvivel skulle praktisk polistjänstgöring i mån av behov det oaktat utan svårighet kunna beredas honom. Den omständigheten, att föreståndarbefattningen för närvarande bekläddes av en polisintendent i Stockholm, för vilken pensionsåldern kunde beräknas inträda först om 20—25 år, syntes emellertid tala för att någon förändring i förevarande avseende beträffande föreståndaren tillsvidare icke ägde rum.

För bedömandet i vad mån det ifrågasatta partiella bibehållandet av sambandet mellan skolan och Stockholms polisverk kunde anses hava någon ekonomisk betydelse för statsverket, kunde följande upplysningar lämnas angående de löneförmåner, som utginge eller syntes böra utgå till omfördälda tre befattningshavare, därvid till grund för dyrtidstilläggets beräkning lagts förhållandena under december 1937. Intendenten, som redan åtnjöte slutlön, uppbure för år 15,394 kronor, varav 12,600 kronor i lön och 2,794 kronor i dyrtidstillägg. De båda heltidstjänstgörande lärarna syntes principiellt böra väljas bland överkonstaplarna i Stockholm. En överkonstapel åtnjöte för år i lägsta löneklassen 6,468 kronor, därav 5,580 kronor i lön, 300 kronor i beklädnadspenningar och 588 kronor i dyrtidstillägg, och i högsta löneklassen 7,893 kronor, därav 6,876 kronor i lön, 300 kronor i beklädnadsbidrag och 717 kronor i dyrtidstillägg. Då de för överkonstapeln nu angivna löneförmånerna icke torde innebära full gottgörelse för det med en heltidsläraryrkebefattning vid skolan förenade ansvaret och arbetet samt det därjämte måste befaras, att en dugande överkonstapel, tillika skickad att undervisa, icke skulle vilja åtaga sig en lärarbefattning utan någon ytter-

ligare ersättning, funno de sakkunniga sig böra förorda en särskild gottgörelse av 1,200 kronor om året utan dyrtidstillägg att åtnjutas med $\frac{1}{10}$ varje månad av den till 10 månader beräknade tjänstgöringstiden i skolan, inklusive semester; de 2 återstående månaderna skulle avse praktisk tjänstgöring. Såsom nämnts, skulle de båda lärarna tagas bland överkonstaplarna i Stockholm. Erinras kunde emellertid, att vid polisskolan redan nu funnes en heltidstjänstgörande lärare i ordningspolistjänst, samt att denne, som vore överkonstapel vid Stockholms poliskår och pensionsmässig år 1955, alltsedan staten i samband med 1925 års polislagstiftning övertagit skolan haft ställning såsom t. f. kommissarie och åtnjutit ersättning med hänsyn härtill. Han uppbure nu för år 11,186 kronor, därav 9,400 kronor i arvode och 1,786 kronor i dyrtidstillägg. Arvodet vore bestämt i anslutning till kriminalkommissaries lön enligt den före den 1 juli 1937 gällande lönestaten. För alla poliskommissarier vore lönen jämte beklädnadsbidrag och dyrtidstillägg numera 10,230, 10,942, 11,655 respektive 12,368 kronor i första, andra, tredje respektive fjärde löneklassen inom lönegruppen. I andra löneklassen utgjorde lönen 9,528 kronor, beklädnadsbidraget 420 kronor och dyrtidstillägget 994 kronor. De löneförmåner, som utginge till intendenten och t. f. poliskommissarien samt ifrågasatts för en överkonstapel såsom lärare vid skolan uppginge för helt år till sammanlagt 35,673 kronor, därvid för sistnämnde lärare beräknats högsta till överkonstapel utgående lön. Nämda ganska betydande belopp avsåge således löner, beträffande vilka staten genom det ifrågasatta personalsambandet med Stockholms polisverk icke skulle hava sedvanligt inflytande. Emellertid vore att märka, att av beloppet icke mindre än 26,580 kronor avsåge löneförmåner, som för närvarande utginge till intendenten och t. f. kommissarien. Ehuru varken intendenten eller t. f. kommissarien vore innehavare av någon å Stockholms stads stat uppförd befattning såsom intendent respektive kommissarie och följaktligen ej hade fullmakt respektive ständigt förordnande å sådan befattning, borde det enligt de sakkunnigas mening icke gärna kunna komma i fråga, att en omorganisation av skolan skulle medföra en försämrad löneställning för dem, helst som de under många år innehaft sina befattningar. Staten torde alltså, oavsett den form som i organisatoriskt avseende valdes för skolan, böra såsom hittills svara för de löner, som nu utginge till dem. Dock syntes heltidsläraren i ordningspolistjänst böra hänföras till den löneklass, som närmast motsvarade hans löneförmåner eller den andra inom lönegruppen, vilket för närvarande skulle innebära en årlig minskning av hans löneförmåner med 244 kronor, en obetydlig sänkning i jämförelse med den trygghet han enligt förslaget skulle vinna. Det belopp, för vilket staten skulle svara, skulle alltså utgöra 35,429 kronor. Härvid hade avlöningarna beräknats för hela året även i fråga om de båda lärarna i polistjänst, vilka skulle tjänstgöra vid Stockholms polisverk under två månader; kortvarigare vikariat inom polisverket kunde nämligen bestridas utan någon egentlig kostnad för staden. Vad anginge läraren i kriminalpolistjänst — som med nuvarande dyrtidstillägg skulle uppbära högst 9,093 kronor om året — syntes någon erinran mot ersättningen till honom ej med fog kunna framställas. Det här ifrågasatta sambandet mellan polisskolan och Stockholms polisverk innebure emellertid även, att de löneförändringar, som inträdde beträffande ifrågavarande befattningar, komme att gälla innehavarna därav, oavsett att de tjänstgjorde vid polisskolan. Enligt de sakkunnigas mening kunde denna konsekvens icke utgöra ett avgörande skäl mot anordningens tillämpning. Nämnas borde att stadens beslut i förevarande lönefrågor skulle underställas överståthållarämbetets eller, såvitt anginge intendenterna, Kungl. Maj:ts prövning. För närvarande behandlades ett av en stadens lönekom-

mitté den 29 november 1937 framlagt förslag till ändrade löner för vissa befattningshavare i staden, innebärande för här ifrågavarande polisintendent en förhöjning av omkring 1,400 kronor om året.

Utöver de kostnader, staten skulle hava för nu nämnda befattningshavares avlöning, skulle staten jämväl hava att ersätta Stockholms stad dess utgifter för befattningshavarnas pensionering. Dessa kunde för år beräknas för föreståndaren till 1,594 kronor, för läraren i ordningspolistjänst till 1,438 kronor och för läraren i kriminalpolistjänst till 1,259 kronor. För föreståndaren kunde tillkomma en överårighetsavgift. Med hänsyn till den oviss-
het, som förelåge beträffande frågan, huruvida och vid vilken tidpunkt avgiften skulle utgå, hade någon hänsyn till densamma här ej tagits.

De sakkunniga förordade alltså, att det nuvarande sambandet mellan polisskolan och Stockholms polisverk i så måtto bibehölls, att såsom föreståndare och lärare vid skolan skulle finnas anställda en polisintendent i Stockholm och två polismän vid Stockholms poliskår. I övrigt skulle skolan bli-
va rent statlig.

Formellt torde nämnda anordning kunna genomföras så, att Kungl. Maj:t — med upphävande av beslutet den 18 juni 1925 om skolans inrättande — med stöd av 4 § polislagen förordnade, att i Stockholms polisdistrikt skulle för hela rikets behov finnas anställda en polisman med polisintendents tjänsteställning samt med avlöning och övriga förmåner enligt de för förste och andre polisintendenterna i Stockholm gällande regler, en poliskommissarie och en kriminalöverkonstapel. Därefter skulle intendenten förordnas till föreståndare för skolan, den nuvarande t. f. kommissarien, som förutsattes bli kommissarie vid Stockholms poliskår, kommenderas till skolan såsom lärare i ordningspolistjänst och en av överkonstaplarna i Stockholm kommenderas till skolan såsom lärare i kriminalpolistjänst. Före sistnämnda kommendering, som liksom den förra skulle beslutas av polischefen i Stockholm, skulle kommenderingen hava godkänts av skolans styrelse. Frånsett dessa tre befattningshavare, vilkas löner alltså icke skulle vara underkastade statlig reglering, skulle avlöningar och ersättningar till övriga befattningshavare samt alla omkostnader behandlas på samma sätt som övriga motsvarande statsutgifter. Ekonomiskt innebure detta — såframt de sakkunnigas förslag till undervisningens omläggning och utökning m. m. bifölles — att ungefär $\frac{4}{5}$ av det årliga medelsbehovet tillgodosåges i vanlig ordning, medan omkring $\frac{1}{5}$ av kostnaderna utgjorde gottgörelse till Stockholms stad för dess utgifter för ifrågavarande befattningshavare.

De sakkunniga ville tillägga, att det icke borde vara uteslutet för Kungl. Maj:t att, därest en till skolan kommenderad överkonstapel vunne befördran till kommissarie och denne vore särskilt dugande såsom lärare, ändra beslutet om tillhandahållandet åt skolan av en överkonstapel till att avse tillhandahållandet av en kommissarie. Å andra sidan torde en ändring av berörda beslut böra bli föremål för övervägande, då den nuvarande läraren i ordningspolistjänst avginge ur tjänst, i syfte att denne ersattes av en överkonstapel. Vidare syntes frågan om föreståndarens ställning böra underkastas omprövning vid den nuvarande tjänstinnehavarens avgång.

De sakkunnigas förslag rörande skolans organisatoriska ställning medförde, att skolan ej längre skulle utgöra någon del av Stockholms polisverk. Till följd härav komme den befattning, överståthållarämbetet hittills haft med skolans angelägenheter, att upphöra och skolan att sortera direkt under socialdepartementet. Å skolans styrelse torde böra ankomma att utse timlärare och övrig personal. Skolan syntes hädanefter böra benämnas *statens polisskola*.

Vad slutligen anginge skolans styrelse, påkallade den organisato-

riska ställning, som de sakkunniga förordat beträffande skolan, icke någon ändring i och för sig i fråga om styrelsen. Emellertid ville de sakkunniga föreslå, att statspolisintendenten gjordes till ledamot av styrelsen. I samband med sina årliga resor för inspektion av statspolisens olika avdelningar avlade statspolisintendenten personliga besök å länsstyrelserna och sammanträffade med de lokala polischeferna, varigenom han förskaffade sig en tämligen ingående kännedom om landsortsstädernas och landsbygdens polisväsende. Då största delen av polisskolans elever komme från landsorten, torde det vara av vikt, att någon, som hade en mera allmän överblick över landsortens polisväsende, bleve medlem av styrelsen. Vidare syntes även skolans föreståndare böra beredas säte och stämma i styrelsen. En sådan ändring, som i och för sig förefölle påkallad, ansåges hava desto mera skäl för sig, om statspolisintendenten bleve ledamot av styrelsen, ty eljest skulle föreståndaren komma att i förhållande till honom intaga en i viss mån subordinerad ställning. Med hänsyn till vad sålunda föreslagits torde en utökning av styrelseledamöternas antal kunna ifrågasättas, förslagsvis från tre till fem.

Vad angår de med personalstaten för skolan i övrigt sammanhängande spörsmålen, anföra de sakkunniga bland annat följande.

För närvarande tjänstgjorde vid skolan en kvinnlig befattningshavare, som biträdde vid utförandet av olika *kansligöromål*. Sålunda upptoge hon stenogram såväl vid besvarandet av de förfrågningar, vilka dagligen i ganska stort antal inkomme till skolan, som ock vid lärarnas upprättande av kompendier. Hon hade vidare att fullgöra förekommande maskinskrivning, varvid särskilt kunde nämnas, att en ganska omfattande stencilering av kompendier ägde rum för att förse skolans elever, hittills 280 om året, med dessa hjälpmedel. En viss bokföring åläge henne också med avseende å de medel, som ställdes till skolans förfogande. För sitt arbete avlönades biträdet i ett för allt med årligt arvode om 3,000 kronor.

Det arbete, som efter den föreslagna omorganisationen av skolan borde utföras av kanslipersonal, komme att avsevärt ökas både kvantitativt och kvalitativt. Förslaget innebure ett större elevantal, ökad undervisningstid i lägre och mellersta klasserna med en utsträckning av kurstiden i mellersta klassen att omfatta 1 1/2 termin, införande av nya kurser, en betydande ökning av lärarantalet, ett förstatligande av skolan med nya uppgifter för föreståndaren m. m. Att mera bestämt i arbetstimmar mäta den ökning, som härav bleve följden, läte sig icke göra, men enligt de sakkunnigas mening kunde arbetet icke medhinnas av ett biträde. Nämnas kunde, att den nuvarande befattningshavaren vore nödsakad att ständigt arbeta å övertid i en omfattning, som kunde skattas till minst 1 timme om dagen. Vad anginge arbetets art, torde den väsentligaste förändringen föränledas av skolans förstatligande. På grund därav komme Stockholms stads nuvarande befattning med vissa ekonomiska angelägenheter rörande skolan att upphöra och dessa övertagas av skolan själv. Vid handläggningen av de ekonomiska ärendena måste föreståndaren biträdas av den kvinnliga befattningshavaren, som därigenom finge vissa nya arbetsuppgifter och även ökat ansvar, bland annat för omhänderhavda medel. Med hänsyn till de göromål, som sålunda komme att åvila henne, och de fordringar, som måste uppställas å befattningens innehavare för att hon skulle kunna fullt tillfredsställande biträda vid kompendiearbetet — kunnighet i stenografi och god rutin i maskinskrivning — hade befattningen syntes böra hänföras till kanslibitrådes grad, B 7, med en avlöning av 2,832 respektive 3,300 kronor i lägsta och högsta löneklasserna, vartill komme sedvanliga tillägg. Denna befattning syntes böra uppföras å ordinarie stat, och torde därutöver ett visst belopp, förslagsvis 1,500 kronor, böra anvisas för att möta behov av ytterligare skrivhjälp,

vilket behov särskilt under omorganisationstiden kunde komma att bli kännbart.

Jämte skrivpersonal erfordrades för skolans räkning även en befattningshavare med särskild uppgift att biträda vid förekommande *laboratoriegöromål*. Enligt de sakkunnigas förslag skulle i ämnet kriminalpolis-tjänst undervisning äga rum i fotografering i lägre klassen över 200 timmar om året samt övningar i allmän spårlära m. m. i mellersta klassen omkring 150 timmar om året. De år, då särskilda kurser anordnades, komme härtill det arbete i nyssnämnda ämnen, som därav föränleddes. Vid utbildningen måste begagnas en i vissa hänseenden känslig apparatur, som krävde ständig översyn. Denne befattningshavare skulle vara närvarande vid berörda undervisning och komme därjämte i betydande utsträckning att vara sysselsatt med för- och efterarbeten för lektioner och övningar samt med de reparationsarbeten, som ständigt måste utföras, om skolans apparatur m. m. skulle hållas i fullgott skick. Då han vidare måste utträta förekommande expeditionsvaktsgöromål, kunde han väntas bli fullt upptagen av sin tjänst. För att tillfredsställande kunna fullgöra laboratoriegöromålen och reparationsarbetena måste befattningshavaren vara verkstadsutbildad. Vid de vetenskapliga institutionerna syntes motsvarande befattningshavare vara placerade i lönegraden B 7. Tills vidare torde laboratoriebiträdet vid polisskolan i avbidan å närmare erfarenhet böra upptagas såsom e. o. befattningshavare i 5 lönegraden. Lönen för honom skulle då uppgå till lägst 2,208 kronor och högst 2,988 kronor, vartill komme sedvanliga tillägg.

Beträffande slutligen *kostnaderna* för polisskolan hava desamma av de sakkunniga beräknats på följande sätt.

Personalkostnader. Kostnaderna för *föreståndarens* och de *båda heltidslärarnas* avlöning och pensionering hade tidigare angivits till 39,720 kronor. Med hänsyn därtill torde statens kostnad för nämnda lärare kunna uppskattas till 40,000 kronor.

För *kanslibitråde* syntes böra beräknas omkring 3,300 kronor samt för e. o. *laboratiebiträde* och *extra skrivhjälp* omkring 4,500 kronor.

Timlärararvoden hade uppskattats till ett belopp av i runt tal 51,400 kronor. Därvid hade de sakkunniga förutsatt, *dels* att platsantalet i skolans lägre och mellersta klasser under året uppginge till 250 respektive 100 *dels* ock att — i enlighet med det vanligaste förhållandet — skolan omfattade allenast nämnda båda klasser. Hänsyn hade *ej* tagits till det belopp å omkring 3,000 kronor, som beräknats såsom särskild kostnad för uppläggandet av undervisningen i kriminalpolis-tjänst i mellersta klassen. Därest, på sätt de sakkunniga förordat, under budgetåret 1938/1939 en polis chefs- och en polissysterkurs anordnades vid skolan, skulle timlärararvodena uppgå till omkring 65,000 kronor, varvid nyssnämnda belopp å 3,000 kronor medtagits. Anordnades enligt de sakkunnigas förslag under budgetåret 1939/1940 en kommissarieklass, skulle timlärararvodena uppgå till omkring 56,300 kronor. Platsantalet i lägre och mellersta klasserna hade för sistnämnda båda fall beräknats till det nyss angivna av 250 respektive 100.

Till den *lärare*, som komme att meddelas uppdrag att biträda *föreståndaren*, beräknades ett särskilt arvode om 600 kronor.

För *styrelsearvoden* syntes böra upptagas 1,300 kronor, till vilket belopp arvodena under senare år ungefär uppgått.

För *utarbetande av kompendier m. m.* torde under närmaste budgetår böra upptagas 5,000 kronor.

Om kostnader. Kostnaderna för *läroböcker*, som nu kunde beräknas uppgå till i genomsnitt omkring 45 kronor per elev, torde böra uppskattas till samma belopp för elev i lägre och mellersta klassen, således tillhopa 15,750 kronor. För deltagarna i polissystemkursen syntes kostnaderna kunna beräknas till 25 kronor för deltagare, tillsammans 500 kronor. Deltagare i kommissarieklass och polischefskurs torde själva böra hålla sig med läroböcker.

För inköp av *fotograferingsmateriell m. m.* — plåtar, kopiepapper, kemikalier — syntes kunna beräknas i lägre klassen 4,000 kronor och i mellersta klassen 3,500 kronor. Därvid hade antalet elever, som deltog i ämnet fotografering, antagits utgöra 200 i lägre klassen och samtliga 100 elever i mellersta klassen med en kostnad per elev av 20 respektive 35 kronor. Kostnaden för enahanda ändamål i polischefskursen torde utgöra 650 kronor.

För *livräddningsövningar* i lägre klassen torde med en beräkning av 5 kronor per elev åtgå 1,250 kronor och för *ammunition m. m. till skjutövningar* 3 à 4 kronor per deltagare eller omkring 1,350 kronor.

För *studiebesök* torde *reskostnaderna* för mellersta klassens elever samt för deltagarna i polissystemkursen kunna beräknas till 550 respektive 1,250 kronor, tillhopa 1,800 kronor.

Kostnaderna för *lyse* syntes kunna skattas till 2,000 kronor. *Övriga expenser* torde kunna beräknas till 19,000 kronor, därest utom lägre och mellersta klasserna polischefs- och polissystemkurser anordnades. *Expenserna* fördela sig på sätt framgår av följande specifikation:

skrivmaterialier — efter nuvarande grund 20: — per elev —	7,800
telefoner	1,160
reparation av skrivmaskiner, möbler m. m.	3,000
städning	4,000
diverse utgifter	3,000
	18,960.

Skolan, som från och med den 1 januari 1938 förhyrde 8 lärosalar m. m. i en postverket tillhörig fastighet och hade behov av ytterligare 3 lärosalar, torde vid bifall till de sakkunnigas förslag, i *hyra* för samtliga dessa lokaler få betala 32,000 kronor.

Följande *engångsutgifter* hava av de sakkunniga beräknats.

Möbler. För inredning av nytillkomna lärosalar erfordrades inköp av skolpulpeter m. m. av samma slag som de, som nu inköpts för skolan. Kostnaden därför uppginge till omkring 7,000 kronor.

Inköp av kriminalteknisk utrustning. För närvarande vore polisskolans förråd av undervisnings- och åskådningsmateriell för ämnet *kriminalpolis-tjänst* synnerligen knapphändigt, vilket visat sig vara till stort men, särskilt

vid undervisningen i den nuvarande högre klassen. Sålunda finnes blott en s. k. normalutrustning för kriminaltekniskt ändamål, en kamera, avsedd för undervisning — den i normalutrustningen ingående kameran kunde ej med fördel användas för detta senare ändamål — samt en del spåravgjutningar, fingeravtrycksmateriell och kemikalier. Dessutom förfogade skolan över skioptikonapparat och smalfilmsprojektor. För undervisning i fotografering, varvid 40 elever skulle lära sig fotografera, kunde således för närvarande endast en kamera användas.

Fortsättningsvis anföra de sakkunniga.

Ett villkor för att undervisning i fotografering skulle kunna genomföras vore, att ett tillräckligt antal kameror med tillbehör och annan materiell inköptes. Under förutsättning att eleverna bildade arbetslag om 2 och 2 vid övningarna i fotografering, behövdes för en avdelning i lägre klassen om 25 elever 12 eller helst 13 kameror. Med 5 avdelningar i lägre klassen, som fotograferade var sin dag i veckan, borde detta antal kameror, försåvitt arbetet organiserades väl, vara tillräckligt för lägre klassens behov. För mellersta klassen, som särskilt i samband med den allmänna spårläran sysslade med fotografering, fordrades efter enahanda beräkningsgrunder 10 kameror. Dessa senare kameror syntes även kunna användas av polischefskursen. 2 kameror borde beräknas som reserv.

Emellertid finnes redan 10 fotografiska utrustningar i statens ägo. Till de under senare år anordnade kriminaltekniska kurserna för landsfiskaler m. fl. vid Stockholms högskola inköptes nämligen för statsmedel bland annat 10 reskameror med tillbehör. Dessa ställdes 1933 till statspolisens disposition. Av utrustningarna borde, om de sakkunnigas förslag rörande den förändrade undervisningen vunno bifall, 5 överföras till polisskolan i Stockholm och 5 till statspolisens avdelning i Göteborg, vid vilken avdelning undervisning i fotografering för elever vid polisskolan därstädes syntes böra äga rum. Endast 20 kamerautrustningar behövde alltså inköpas.

Då det vore önskvärt, att polisskolan själv i största möjliga utsträckning framställde skioptikonbilder, förstoringar m. m., så att skolans åskådningsmaterial komme att avse svenska förhållanden, föreslå de sakkunniga, att en s. k. småbildskamera med tillbehör för reproduktion och förstoring inköptes.

För undervisningen i skissering behövdes ritbräden, linjaler, kompasser och måttband.

Ämnena mikroskopering, undersökningar i ultraviolett ljus och dammundersökningar krävde anskaffande av viss apparatur. Vid modern polisundervisning borde eleverna erhålla någon praktisk kännedom om mikroskoperingens möjligheter. Med hänsyn därtill och då ämnet förekomme både i mellersta klassen och polischefskursen, syntes 10 mikroskop böra anskaffas. Undersökningarna i ultraviolett ljus fordrade en kvartslampa och dammundersökningarna en specialdammsugare med filter.

För undervisningen i förfarandet att framkalla bortfilade nummer borde bland annat en slipapparat inköpas.

Vidare behövdes en ny uppsättning fingeravtrycksutrustningar samt ett antal vapen och läsmodeller.

I följande tablå hava kostnaderna för den kriminaltekniska utrustningen detaljberäknats.

Fotografisk materiell.

20 kameror 9×12 vardera med 3 metallkassetter	2,800:—	
20 objektiv	1,200:—	
2 vidvinkelobjektiv	120:—	
20 kameraväschor	400:—	
20 slutare	240:—	
20 stativ	300:—	
20 stativhuvuden	120:—	
25 exponeringsmätare	125:—	
25 djupskärpetabeller	37: 50	
20 inställningsdukar	50:—	
5 bertillonkassetter	250:—	
5 hemstativ	400:—	
220 glasskålar	528:—	
110 enliters flaskor	110:—	
110 tvåliters flaskor	220:—	
9 mörkrumslampor	270:—	
9 kopieringsapparater	315:—	
2 kemikalievågar	160:—	
110 torkställ	66:—	
2 skärapparater	92:—	
1 högglasspress	70:—	
4 gummivalsar	40:—	
110 högglassplåtar	165:—	
6 filtersatser	80:—	
1 förstoringsapparat	350:—	
1 Kontaxkamera med reproduktionstillbehör	1,200:—	9,708: 50

Skisseringsmateriell.

65 ritbräden	130:—	
40 kompasser	80:—	
40 linjaler	40:—	
40 måttband	400:—	650:—

Materiell för undervisning i spårlära och laboratoriemetoder.

10 mikroskop	3,000:—	
2 binokulära mikroskop	1,200:—	
1 kvartslampa	700:—	
1 dammsugare	300:—	
2 slipapparater	300:—	
Diverse verktyg	200:—	
5 fingeravtrycksutrustningar	250:—	
Diverse vapenmodeller	500:—	
Diverse läsmodeller	500:—	
Övrig materiell	2,000:—	8,950:—
		19,308: 50.

Kostnaderna hava ansetts böra beräknas till 19,000 kronor.

Inköp av annan materiell. För närvarande förfogade skolan för undervisningen i *maskinskrivning* över 65 skrivmaskiner. Detta antal måste ut-

ökas, därest undervisningen i lägre klassen med 5 avdelningar skulle kunna tillfredsställande bedrivas. Enligt de sakkunnigas uppskattning krävdes nyanskaffning av 20 skrivmaskiner. Då fullgoda maskiner i inköp betingade ungefär 350 kronor per styck, skulle för ifrågavarande ändamål åtgå 7,000 kronor.

För undervisningen i bruket av tjänstevapen krävdes 25 pistoler och 100 övnings sablar. Dessa kunde beräknas kosta 1,500 respektive 500 kronor.

Inredningsarbeten i skollokalerna. Hittills hade eleverna för framkallning av negativ varit hänvisade till en garderob, som nödortfigt inretts för ändamålet. I polisskolans nya lokaler hade emellertid inretts 4 mörkrum, avsedda för den hittillsvarande undervisningen i högre klassen. Dessa kunde vid behov utökas till 9, som med en god organisation av arbetet torde räcka. Därjämte erfordrades vissa arbeten för omändring av en lärosal till laborationsrum samt en del andra smärre inredningsarbeten. Nu nämnda inredningsarbeten torde draga en kostnad av omkring 14,700 kronor.

För inredandet av 130 skåp, avsedda till förvaring av undervisningsmaterie, som utlämnades till eleverna, erfordrades omkring 2,000 kronor.

Av de sakkunniga lämnas slutligen följande sammanfattning av kostnaderna. I samband därmed anmärkes, att vid denna sammanfattning till grund för beräkningen lagts förhållandena under budgetåret 1938/1939. Med hänsyn till nödvändigheten för skolans styrelse att äga tillgång till en viss medelsreserv för mötande av oförutsedda utgifter hade vidare kostnaden för avlöningar till icke ordinarie personal, 70,100 kronor, upptagits till 73,600 kronor.

Personalkostnader:

Föreståndare och 2 heltidslärare	40,000	
Kanslibiträde	3,300	
Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	73,600	
Ersättning till styrelsen för skolan	1,300	
Ersättning för utarbetande av kompendier	5,000	123,200

Omkostnader:

Läroböcker	16,250	
Fotograferingsmaterial m. m.	8,150	
Livräddningsövningar	1,250	
Ammunition m. m.	1,350	
Studiebesök	1,800	
Lyse	2,000	
Övriga expenser	19,000	
Hyra	32,000	81,800
		<u>205,000</u>

Engångsutgifter:

Möbler	7,000	
Kriminalteknisk utrustning	19,000	
Skrivmaskiner	7,000	
Tjänstevapen	2,000	
Inredningsarbeten	14,700	
Skåp	2,000	51,700.

De löpande kostnaderna under budgetåret 1938/1939 skulle alltså utgöra omkring 205,000 kronor. Enligt förslaget skulle under detta budgetår anordnas dels en polischefskurs dels ock en polissystemkurs. Därest skolan — i enlighet med det vanligaste förhållandet — bestode av allenast lägre och mellersta klasserna, skulle kostnaderna kunna skattas till i runt tal 186,000 kronor om året. Antoges, att skolan haft samma elevantal i lägre klassen under höstterminen 1937 som under vårterminen 1938 d. v. s. 125 och att skolan varit inrymd i samma lokaler som nu, skulle kostnaderna för skolan under budgetåret 1937/1938 kunna beräknas uppgå till 121,000 kronor. Kostnadsökningen kunde med hänsyn därtill sägas utgöra 65,000 kronor om året. Ökningen för budgetåret 1938/1939 skulle uppgå till 84,000 kronor, vartill skulle komma engångsutgifter å 51,700 kronor.

Yttranden. Förslaget har i huvudsak vunnit gillande av det stora flertalet hörda myndigheter och sammanslutningar. Från åtskilliga håll hava dock erinringar framställts, av vilka emellertid huvudparten riktar sig mot detaljer i förslaget, främst i fråga om de föreslagna undervisningsplanernas omfattning och utformning.

I yttrandena har i allmänhet uttalats, att lagstiftningens utveckling under de senaste åren samt de stigande kraven på kunnsighet och utbildning hos polismännen, såväl högre som lägre, alltmer aktualiserat behovet av en modernisering och omläggning av undervisningen vid polisskolan. Kravet på åtgärder för undanröjande av den konstaterade platsbristen vid densamma har vidare understrukits i ett flertal yttranden.

Jag lämnar härefter en närmare redogörelse för yttrandena, i vad de avse förslagets särskilda delar.

Vad därvid till en början angår förslaget rörande undervisningen i lägre klassen, hava från *länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands samt Göteborgs och Bohus län* framkommit önskemål om en uppdelning av eleverna i sådana, som hade anställning i landsbygdsdistrikt, och sådana med anställning i större eller medelstora städer. Visserligen — anföres det i ett av dessa yttranden — förekomme växling på det sätt, att meriterade polismän från landsbygden på grund av de bättre avlöningsvillkoren och andra omständigheter sökte sig till städerna, och visserligen vore åtskilliga samhällen på landsbygden i polisavseende likställda med vissa städer, men i

flera avseenden förelåge dock en skillnad mellan den ena och den andra gruppens kompetensbehov. Av *landsfogden i Östergötlands län* anmärkes i detta avseende, att medan i de större och medelstora städerna poliskonstaplarna huvudsakligen ägnade sig åt trafikpolistjänst samt tillsyn över allmän ordning och säkerhet i övrigt å gator och andra allmänna platser, toges poliskonstaplarna i de mindre städerna ej i samma utsträckning och fjärdingsmännen ytterst sällan i anspråk för dylika tjänsteuppgifter. Å andra sidan torde poliskonstaplarna i de större och medelstora städerna icke, åtminstone ej i regel, befatta sig i större utsträckning med utredningar i brottmål, ordningsförseelser eller andra ärenden, vilket däremot vore förhållandet i fråga om poliskonstaplarna i de mindre städerna och fjärdingsmännen. Undervisningen för sistnämnda kategorier borde därför, fränsett ämnet exekutionsväsende beträffande fjärdingsmännen, läggas så, att densamma komme att mera än vad de sakkunniga föreslagit omfatta kriminalpolistjänst och utredningar i trafik och andra ordningsmål.

Jämväl *riksförbundet för fjärdingsmän och polismän* har uttalat sig i samma riktning och därvid framhållit, att i en sådan särskild avdelning för landsbygdens polismän större utrymme än vad de sakkunniga förordat borde givas undervisning i exekutionsväsendet, varemot undervisning i ren ordningspolistjänst icke skulle behöva meddelas i samma omfattning som i fråga om städernas polismän.

I övrigt hava de erinringar eller önskemål, som framkommit rörande undervisningen i lägre klassen, huvudsakligen tagit sikte på kursplanen i dess föreslagna skick, därvid försports skilda åsikter om de i planen ingående ämnenas betydelse eller lämplighet och den tid, som ur olika synpunkter borde bestämmas för desamma. Rörande kurstidens längd, sådan den av de sakkunniga föreslagits, har dock i allmänhet icke gjorts anmärkning. I några yttranden har emellertid påpekats önskvärdheten av en minskning därutinnan, detta främst med hänsyn till det förhållandet, att för flertalet elever bevisandet av kursen vore förenat med ej obetydliga ekonomiska uppoffringar. Att kursplanen i viss mån kunde jämkas till förmån för en mer koncentrerad undervisning inom ett mindre antal ämnesgrupper har vidare framhållits i vissa yttranden.

I förevarande sammanhang torde ytterligare endast böra anmärkas, att *länsstyrelsen i Uppsala län* funnit sig böra uppmärksamma, att eleverna i den lägre klassen ingalunda alltid kunde påräkna bidrag från polisdistriktet till sin utbildning och att, om utbildningen helt skulle bekostas av dem själva, undervisningstiden kunde bli alltför betungande och hindra även aspiranter, som eljest skulle vara mycket lämpliga för polistjänst, att beakta sig av utbildningen. Det vore därför enligt länsstyrelsens uppfattning önskvärt, att något anslag till stipendier för eleverna kunde ställas till förfogande.

Sistnämnda spörsmål har även berörts i det av *riksförbundet för fjärdingsmän och polismän* avgivna yttrandet.

Vad som sist anförts beträffande lägre klassen har sin motsvarighet i ett stort antal uttalanden i fråga om undervisningens anordnande i mellersta klassen. Synpunkter för och emot vissa ämnens upptagande på undervisningsschemat hava sålunda anförts. Beträffande särskilt kurstidens längd hava erinringar framkommit mot den förlängning, som av de sakkunniga förordats. *Länsstyrelsen i Södermanlands län* anser det sålunda önskvärt, om förlängningen kunde begränsas. Rekryteringen till denna klass vore nämligen i hög grad beroende av vederbörande kommuners inställning till frågan om beredande av erforderlig tjänstledighet för hos dem anställda polismän och dessas bibehållande av löneförmåner vid beivrande av kursen. *Landsfogden i Örebro län*, vars yttrande återopas av *länsstyrelsen i länet*, anmärker i detta avseende, att han fäst sig vid den enligt hans mening högst avsevärda förlängningen från nuvarande 21 veckor till föreslagna 28. Med hänsyn därtill — fortsätter landsfogden — att eleverna vid den tid, då de bevista undervisningen i denna klass, varit anställda vid polisväsendet ett flertal år, framstode detta som mindre tillfredsställande. En stor del av eleverna torde då vara familjeförsörjare och lönerna vore icke så utmätta, att eleverna haft möjlighet att lägga av några medel för den fortsatta utbildningen. Under den tid de bevistade skolan torde de i regel få avstå samtliga löneförmåner. Följden bleve, att de nödgades skuldsätta sig för att uppbringa nödiga medel till såväl familjens uppehälle i hemorten som deras eget i Stockholm. Varje förlängning av undervisningstiden bleve därför för dem ytterst kännbar och sträckte sina verkningar långt fram i tiden. Det vore enligt landsfogden önskvärt att undersöka, om icke någon möjlighet funnes att knappa in på undervisningstiden i denna klass. I vissa avseenden syntes undervisningen vara en repetition av vad som inlärts i lägre klassen. Så syntes exempelvis vara fallet med ämnet polisförfattningar. Ifrågasättas kunde, om det icke vore möjligt att nedbringa undervisningstiden genom att exempelvis låta eleverna undergå skriftliga eller muntliga prov i sådana ämnen vid inträdet i högre klassen. Därigenom skulle eleverna tvingas till tidsbesparande förstudier. Vidare ville landsfogden betona vikten av att kompendier och handböcker i största möjliga utsträckning komme till användning och att tidsödande föreläsningar med diktamen för åhörarna så långt möjligt undvekas.

Erinringar mot förlängningen av kurstiden ur synpunkten av elevernas ekonomi hava jämväl framkommit i andra av de avgivna yttrandena.

Länsstyrelsen i Västmanlands län anför därutinnan följande.

Då väl eleverna i allmänhet endast hade att lita till lönen av sin tjänst, torde genomgåendet av en sju månaders kurs för det stora flertalet innebära en ekonomisk uppoffring av sådan omfattning, att många för polistjänst eljest mycket lämpliga personer måste avstå från kursens genomgång. Då undvikandet av sådana konsekvenser väl måste anses bliva till båtnad jämväl för staten, som torde hava intresse av att erhålla så väl utbildad polispersonal som möjligt, hade länsstyrelsen tänkt sig möjligheten av att staten lämnade ekonomiskt understöd till de polismän från landsbygden, som genomginge polis-skolans högre klass. Detta understöd skulle kunna beredas på så sätt, att vederbörande elev berättigades att även under ledigheten

för kursens beivstande uppbära den del av avlöningen, som utginge av statsmedel, det vill säga i regel hälften. För avlöning av vikarie skulle då i vanlig ordning statsbidrag utgå med 50 % av lönebeloppet. Därest även vederbörande polisdistrikt ville låta befattningshavaren behålla jämväl distriktets andel i lönen skulle saken givetvis ställa sig annorlunda, men något åläggande kunde givetvis därutinnan icke ske.

Ett genomförande av detta länsstyrelsens förslag skulle ock medföra, att polispersonalen på landsbygden bleve i nu förevarande hänseende i någon mån likställd med motsvarande personal i städerna, vilka väl i regel låte vederbörande behålla lön även under tiden för beivstande av polisskolan.

Ett uttalande i samma riktning föreligger från *landsfogden i Värmlands län*. I berörda avseende påpekas vidare av *riksförbundet svenska städers polismän* den enligt förbundets uppfattning trängande nödvändigheten av att bestämmelser bleve meddelade av innehåll, att ordinarie polisman, som genomgått lägre klassen och därefter erhållit inträde i skolans mellanklass under sin elevtid i denna klass erhöle garantier att oavkortade få uppbära vederbörande tillkommande ordinarie löneförmåner. Det hade nämligen inträffat — anmärker förbundet — att elever i högre klassen, kommande från vissa polisdistrikt icke kommit i åtnjutande av sådana förmåner, medan däremot elever från andra distrikt fått sina löner oavkortade. Därest en ändring ej komme till stånd, kunde det befaras att en utökning av kurstiden kunde tänkas avhålla polismän från distrikt, varest oavkortade löner ej erhöles under elevtiden — exempelvis sådana polismän som vore familjeförsörjare — att söka inträde i klassen i fråga. Av *landskommunernas förbund* uttalas det önskemålet, att staten helt eller delvis bestrider kostnaderna för landsbygdens polismän under elevtiden vid skolan. I det av *polismästaren i Göteborg* avgivna yttrandet framhålles, att frågan om ersättning eller bidrag till sådana elever, som under genomgående av polisskolan icke hade inkomst av tjänst vore av sådan vikt, att den borde göras till föremål för särskild utredning.

I några yttranden har framhållits ändamålsenligheten av den av de sakkunniga övervägda men såsom för närvarande icke lämplig avvisade uppdelningen av förevarande klass i två huvudavdelningar, av vilka den ena skulle vara avsedd för utbildning i ordningspolitjänst och den andra för utbildning i kriminalpolitjänst.

Landsfogden i Gotlands län anser sålunda starka skäl tala för att ett dylikt särskiljande, särskilt med hänsyn till kriminalpolitjånsten, borde komma till stånd redan under utbildningstiden. Då de sakkunniga syntes luta åt samma uppfattning, hade det enligt landsfogdens mening varit välbetänkt att icke nu uppskjuta en uppdelning, som ändock, enligt de sakkunnigas uttalande, ställdes i utsikt.

För en dylik uppdelning uttalar sig även *svenska polisförbundet*.

Mot de föreslagna inträdesfordringarna till mellersta klassen har rests kritik från sistnämnda förbund, som härutinnan yttrar följande.

Med största bestämdhet måste förbundet vända sig mot de sakkunnigas för-

slag i denna del. Av desamma föreslås nämligen, att nuvarande bestämmelser alltjämt skulle lända till efterrättelse. Förbundet hade nämligen rik erfarenhet utav, att dessa bestämmelser icke vore lämpliga utan i stället sådana, att de skadade skolans anseende. De tillgodosåge icke heller de objektiva befodringsgrunder, som man velat tro att skolans tillkomst skulle framskapa. För vinnande av inträde skall sökanden styrka sin lämplighet för kriminalpolisverksamhet eller befälsställning och för sådant ändamål skall han ingiva av vederbörande polischef utfärdat betyg, vilket utvisar hans lämplighet i berörda avseenden. Betyget skall vara utfärdat med tillämpning av skolreglementets betygsgrader. De olika polischefernas uppfattningar om fordringarna för erhållande av en viss betygsgrad vore mycket olika. Därtill komme, att polischefen i många fall, särskilt i större städer, ej personligen kände sökandenas duglighet utan måste basera sitt utlåtande på underbefällets uppgifter. Därvid komme helt naturligt dessas olika uppfattningar, liksom även deras förtroende hos chefen och förmåga att övertyga denne, att hava stor betydelse. Förklarade polischefen en sökande olämplig eller mindre lämplig för kriminalpolisverksamhet eller befälsställning, kunde en sådan sökande, även om polischefens uppgift skulle vara i hög grad oriktig, som regel aldrig styrka sin lämplighet, ty han hade varit i tillfälle att ådagalägga densamma. Först efter att hava genomgått skolklassen i fråga, skulle han bliva i tillfälle att styrka sin lämplighet, men till skolan kunde han icke komma. Å vissa platser finge visserligen de tilltänkta eleverna först tjänstgöra vid kriminalpolisavdelning för att deras lämplighet skulle i någon mån kunna utrönas, men det vore icke alla som på detta sätt finge fullgöra provtjänstgöring vid kriminalpolisavdelning utan endast de som uttoges därtill av polischefen. Hos polisförbundet hade anförts ett stort antal klagomål för partiskhet vid sådan uttagning till provtjänstgöring. Rättelse i berörda förhållande torde — yttrar polisförbundet vidare — bäst kunna vinnas genom bestämmelse, att ordinarie polisman, som med godkända betyg genomgått lägre klassen, under minst två år tjänstgjort som polisman och icke under de tre senaste åren ådömts strängare straff än varning samt icke uppnått trettiofem års ålder, efter ansökan — och utan av polischef utfärdat betyg — finge vinna inträde i mellersta klassen. Vid fall då samtliga sådana sökande ej kunde beredas inträde, skulle företräde givas den som hade längsta tjänstetiden och vid lika lång sådan tid, åt den som hade högsta betyget från lägre klassen.

Beträffande de allmänna synpunkter, som av de sakkunniga anlagts på frågan om den nuvarande polis skolans utbyggande med nya kurser, har *landsfogden i Västmanlands län* gjort en allmän erinran, nämligen att de föreslagna kommissarie- och polischefskurserna endast kunde tänkas som ett provisorium, så länge som frågan om en distriktsåklagarreform icke nått sin lösning. I annat fall torde, yttrar landsfogden, följden bliva, att man i sinom tid bleve nödsakad att inrätta ytterligare en klass för blivande landsfiskals- och stadsfiskalsaspiranter. De nu föreslagna kurserna kunde nämligen icke utan vidare anses lämpade för dessa aspiranter, främst av den anledningen att kurserna icke skulle bliva permanenta. Å andra sidan vore det ur många synpunkter, såväl organisatoriska som ekonomiska, lämpligt, att en av de högre klasserna, i främsta rummet då polischefskursen, finge en sådan utformning, att den kunde mottaga aspiranterna även från distriktsåklagarbanan. För närvarande vore det dock enligt

landsfogdens förmenande omöjligt att uppdraga riktlinjerna för en så beskaffad undervisning i de polisvetenskapliga ämnena, beroende på ovissheten om huru dessa aspiranterns teoretiska utbildning i övrigt komme att anordnas.

Lämpligheten av anordnandet av en polischefskurs, innan den pågående utredningen i fråga om stads- och landsfiskalstjänsterna avslutats och frågan om dessa tjänsters reglering blivit slutligt prövad, ifrågasättes jämväl av *landsfogden i Malmöhus län*. Önskvärt hade varit — anför vidare *överståthållarämbetet* — att, då frågan om polisundervisningen i dess helhet varit föremål för utredning, även spörsmålet om polisundervisningen för distriktsåklagarna, vilka ju oftast fungerade som polischefer, blivit löst. *Länsstyrelsen i Uppsala län* ger uttryck åt den uppfattningen, att en högre polisutbildning icke kunde uppställas såsom kompetensvillkor för erhållande av landsfiskalsbefattning i vissa distrikt, varemot önskvärt vore, att såväl landsfiskaler som landsfiskalsaspiranter bereddes tillfälle att genomgå den av de sakkunniga föreslagna kommissarieklassen.

Beträffande undervisningsplanerna för de nya kurserna framhåller *styrelsen för polisskolan i Stockholm*, att då närmare erfarenhet rörande dessa nya utbildningsområden saknades, det vore lämpligt, att frågan om kursplanernas omfattning och innehåll upptoges till förnyat övervägande och slutligt avgörande, sedan de första kurserna av olika slag hållits.

Uttryck för tillfredsställelse över den av de sakkunniga framförda tanken på anordnande av repetitionskurser för dem, som genomgått någon av de föreslagna högre kurserna — kommissarie- eller polischefskursen — hava kommit till synes i ett antal yttranden. *Landsfogden i Västmanlands län* finner sig dock därvidlag böra göra det förbehållet, att de som genomgå sådan kurs, åtminstone de i statstjänst anställda, skola erhålla traktamentsersättning av statsmedel, under den tid kursen varar, ävensom vara bibehållna vid sina avlöningsförmåner, vare sig semester eller annan tjänstledighet sökes för ändamålet. I detta sammanhang — fortsätter *landsfogden* — torde även önskemålet om inrättande av statsstipendier för samma ändamål kunna framföras. Inom ett flertal andra förvaltningsgrenar hade sålunda stipendier anslagits för att bereda vederbörande tjänstemän tillfälle till studier i utlandet. Även för polisvetenskapens utveckling inom landet torde det emellertid vara angeläget, att dess utövare bereddes tillfälle att på ort och ställe taga del av de nya rön och anordningar på området, vilka gjorts i främmande länder.

Landsfogden i Västernorrlands län erinrar i sistnämnda avseende, att repetitionskurserna enligt de sakkunnigas uttalande skulle anordnas vart femte år och omfatta en tid av ungefär en vecka. Såvitt *landsfogden* dock kunnat finna, vore denna tid för snävt tilltagen; minst två veckor syntes böra anslås för genomgåendet av dylik kurs.

Ur de avgivna yttrandena, såvitt angår anordnandet av en kommissarieklass, må återgivas följande.

Överståthållarämbetet anför, med avseende å den ifrågasatta uppdelningen av undervisningen inom denna klass på två linjer, en för ordningspolismän och en för kriminalpolismän, följande.

Ämbetet hade för sin del eftersträvat att upphäva den nuvarande uppdelningen av poliskåren i en ordningspolislinje och en kriminalpolislinje och för sådant ändamål ävägabragt, att befattningshavarna å de olika linjerna i Stockholm blivit fullt likställda i lönehänseende. För huvudstadens vidkommande vore sålunda nu antydda uppdelning av undervisningen i kommissarieklassen icke av något intresse.

Landsfogden i Kalmar län anser en dylik uppdelning varken nödvändig eller lämplig, alldenstund — bortsett från de största städerna — särskilda kommissarietjänster i ordnings- och kriminalpolitjänst ej funnes. Samma ståndpunkt till frågan intages i *föreningen Sveriges stadsfiskalers* yttrande.

Lämpligheten överhuvud taget av anordnandet av en särskild kommissarieklass ifrågasättes av *landsfogden i Västmanlands län*, som därutinnan uttalar i huvudsak följande.

I högre grad än beträffande sökandena till högre klassen gällde här, att ekonomiska synpunkter komme att verka avskräckande på eventuella sökande. Vidare vore det här icke fråga om ungdomar utan om till åren tämligen långt komna män, vilka måste finna det mindre nöjsamt att än en gång behöva sätta sig på skolbänken. Viktigare än dessa synpunkter vore dock, att betyg över genomgången kommissariekurs icke utgjorde någon tillförlitlig värdemätare på vederbörandes lämplighet för kommissarietjänsten. Å ena sidan funnes det givetvis personer med fallenhet för bokliga studier, vilka med lätthet kunde inlära det föreskrivna kunskapsstoffet, bestå de skriftliga proven och på så sätt erhålla ett vackert betyg men vilka icke desto mindre finge anses mindre lämpliga för tjänsten i fråga. Å andra sidan borde en sökandes duglighet och lämplighet för kommissarietjänsten i främsta rummet ådagaläggas under praktisk tjänstgöring. Sålunda måste man på innehavaren av en dylik tjänst uppställa bland annat vissa fordringar i fråga om personliga egenskaper, vilka icke kunde komma till uttryck i ett skolbetyg. Faran med att uppställa genomgång av en särskild kurs såsom villkor för befordran till ifrågavarande tjänster läge därför bland annat i att vid tjänstetillsättningen avgörande betydelse tillmättes kursbetygen.

Ville man emellertid — yttrar *landsfogden* fortsättningsvis — bereda aspiranterna till kommissariebefattningar tillfälle att under praktiskt arbete förkovra sina insikter i de viktigaste tjänstegrenarna och därigenom ådagalägga sin större eller mindre duglighet, torde utvägar därtill jämväl stå till buds. Sålunda kunde föreskrivas såsom villkor för erhållande av kriminalkommissariebefattning, att vederbörande under en tid av exempelvis 6 månader tjänstgjort vid det blivande kriminallaboratoriet i Stockholm. För aspiranter å ordningskommisarietjänst kunde i stället föreskrivas motsvarande tids tjänstgöring i befälsställning vid ordningspolisavdelning i Stockholm, Göteborg eller Malmö. Fördelen med en dylik anordning vore i båda fallen påtaglig. Sålunda finge ett halvt års tjänstgöring å kriminallaboratoriet skänka större färdighet och giva ett högre mått av praktisk erfarenhet än ett 60-tal timmars undervisning i ämnet. Beträffande ordningspolitjänsten torde en tids tjänstgöring i en större stad bättre än den teoretiska undervisningen lära vederbörande att bemästra under arbetet uppkommande svårigheter. Förutsättningen för den föreslagna metodens genomförande vore

givetvis, att å det blivande kriminallaboratoriet och vid de större städernas polisavdelningar platser ställdes till förfogande för ändamålet ävensom att vederbörande kommissarieaspiranter under tjänstetiden erhöle avlöning enligt de grunder, som gällde för tjänsteinnehavare i motsvarande befattningar.

Även *polismästaren i Karlskrona* ger uttryck för tveksamhet rörande behovet av en kommissarieklass. De polismän, som med goda betyg genomgått polisskolans högre klass och vilka kunde och ville aspirera på att bli kommissarier, torde mycket väl på grundval av vad de lärt sig, genom självstudier och god praktisk tjänstgöring göra sig lämpliga för dylik tjänst. Konkurrenten torde dessutom göra sitt till för att utkristallisera de bästa kommissarieämnen. Lämpliga kompendier och handböcker i erforderliga ämnen borde emellertid i större omfattning än nu vore fallet för ändamålet utarbetas och hållas tillgängliga för inköp av polismän, vilka önskade påbygga sin utbildning.

Landsfogden i Örebro län vitsordar vikten av att endast väl utbildade och prövade polismän bekläda poster som kommissarier och kommissarieaspiranter. Vanskligt vore dock enligt landsfogdens åsikt att bedöma värdet av en sådan kommissariekurs. Allt berodde på huru undervisningen komme att bedrivas. Av det uppgjorda förslaget till kursplan att döma ville det synas, som om denna kurs närmast komme att bli en repetition av vad eleverna fått lära sig i mellersta klassen, med vederbörlig hänsyn tagen till de lagändringar och de vetenskapliga framsteg på kriminalteknikens område, som kunde hava gjorts. Enligt landsfogdens mening skulle det vara av värde, om vid undervisningen i denna klass huvudvikten lades på praktiska tillämpningsövningar, gärna med levande material.

Vidkommande de av de sakkunniga uppställda fordringarna för vinnande av inträde i kommissarieklassen (lämplighet till kommissariebefattning, genomgång av mellersta klassen eller under övergångstid nuvarande högre klassen) hava förevarande spörsmål uppmärksamrats i några yttranden.

Svenska polisförbundet anmärker, att beträffande villkoret om lämplighet till kommissariebefattning de sakkunniga icke på något sätt angivit eller antytt, på vilket sätt sökanden skulle styrka denna sin lämplighet eller vem som skulle pröva och avgöra, huruvida sökanden vore lämplig. Förbundet ansåge det emellertid olämpligt, att bestämmelser beträffande ett sådant ömtåligt spörsmål icke skulle finnas och föreslår därför följande villkor. Inträde i klassen skulle kunna vinnas av polisman, som med godkända betyg genomgått mellersta klassen eller nuvarande högre klassen, under minst tio år tjänstgjort som ordinarie polisman, icke under de senaste fem åren ådömts annan bestraffning än varning och icke uppnått femtio levnadsår. Vid fall då samtliga sökandena icke kunde vinna inträde, skulle företräde givas åt den, som hade längsta ordinarie tjänstetid, och vid lika lång tjänstetid åt den, som hade högsta betyget från mellersta klassen eller nuvarande högre klassen.

Riksförbundet svenska städers polismän anser sig böra understryka vikten av att den av de sakkunniga föreslagna övergångstiden så utsträcktes, att

sökande, vilka genomgått nuvarande högre klassen, även erhöle möjlighet till inträde i kommissarieklassen.

Föreningen Sveriges poliskommissarier är av den åsikten, att polisman för att få tillträde till kommissarieklassen ej endast bör hava genomgått mellersta klassen — respektive nuvarande högre klassen — utan därjämte borde vara överkonstapel och under sin tjänstgöring som sådan hava ådagalagt sådana egenskaper, att han kunde anses lämplig att befordras till kommissarie.

Gentemot kursplanen för denna klass hava i stort sett inga erinringar av betydelse försports. Ämnet polisförfattningar anses emellertid i några yttranden böra utgå, varemot i andra yttranden ges uttryck för önskvärdheten av en repetitionskurs i civilrätt.

Förslaget om anordnande av en särskild polischefskurs har vid remissbehandlingen vunnit ganska allmänt gillande men i vissa avseenden föranlett erinringar.

I fråga om kursplanen har i åtskilliga yttranden från landsfogdar ifrågasatts, huruvida icke ämnet polisförfattningar, med hänsyn till kursdeltagarnas förutsatta teoretiska och praktiska utbildning, kunde helt utgå eller åtminstone till väsentlig del beskäras. Uttalanden i denna riktning hava gjorts av *landsfogdarna i Uppsala, Södermanlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Skaraborgs, Örebro och Västmanlands län. Svenska polisförbundet* anser, att ämnet ordningspolistjänst samt tid för praktiska övningar givits för ringa plats. Enligt *landsfogden i Västmanlands län* borde antalet föreläsningstimmar kunna nedskäras genom att bereda större utrymme för självstudier i kursplanen; detta innebure å ena sidan en tidsbesparing och gåve å andra sidan möjlighet till att anslå ett något större antal timmar till praktiska övningar och laborationer. *Landsfogdarna i Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län* anse, att antalet undervisningstimmar i vissa ämnen skulle kunna avsevärt nedbringas därigenom, att kursdeltagarna i god tid före kursens början tillställdes kompendier i de skilda ämnena. *Landsfogden i Västerbottens län* finner vid en jämförelse med undervisningstiden vid 1936 års landsfogdekurs, att den för polischefskursen föreslagna kurstiden är för lång; enligt landsfogdens mening var undervisningen vid nämnda landsfogdekurs till omfånget fullt tillräcklig i alla ämnen utom i bokföring.

Angående inträdesfordringarna till polischefskursen framhålles i några yttranden, däribland de av *länsstyrelsen i Gävleborgs län* och *föreningen Sveriges landsfiskaler* avgivna, att möjlighet borde beredas för såväl landsfiskaler som landsfiskalsaspiranter att komma i åtnjutande av undervisningen i polisskolan i större utsträckning än de sakkunniga syntes hava avsett.

Enligt *landsfogden i Blekinge län* borde genomgång av denna kurs vara obligatorisk jämväl för erhållande av stadsfiskalstjänst i städer med mera än exempelvis 6,000 invånare, i vilka stadsfiskalen vore lokal polischef. Del-

tagarna i polischefskursen borde — enligt samma landsfogdes uttalande — uttagas av Kungl. Maj:t.

Tillträde till kursen bör — enligt *föreningen Sveriges stadsfiskalers* uttalande — beredas flertalet stadsfiskaler, som tillika hava med polisväsendet att skaffa. Tillträde till sådan kurs syntes under en övergångstid av åtskilliga år ej böra bliva beroende av om vederbörande några månader tjänstgjort i Stockholm eller Göteborg. Tillfredsställande polismannaerfarenhet och förmåga att tillgodogöra sig kursen torde ändock kunna förefinnas. För övrigt vore det enligt föreningens uppfattning lämpligt med en kortare polischefskurs för nuvarande äldre stadsfiskaler.

Ur de avgivna yttrandena beträffande den föreslagna utbildningen av polissystrar må anföras följande.

Fredrika Bremerförbundet anmärker inledningsvis, att benämningen polissystrar vore mindre lämplig. Det vore — yttrar förbundet därefter — väl naturligt, att när kvinnor för c:a 30 år sedan anställdes i polisens tjänst, de erhöle denna titel; deras förutvarande egenskap av sjuksköterskor och deras uppgift motiverade denna benämning. Däremot vore det avgjort olämpligt att överföra denna benämning på de kvinnor, som inom kriminalpolisen skulle komma att utföra samma arbete som manlig poliskonstapel i de uppgifter, som de finge sig anförtrodda. För att åtskilja de tvenne kategorierna av kvinnliga befattningshavare vid polisen — de som väsentligen hade vakttjänst och de som efter polisutbildning utförde polistjänst å kriminalavdelning — torde det vara lämpligt att för de senare införa benämningen *kvinnlig polis*, vilken bättre angäve deras tjänsteställning. För de kvinnliga poliserna krävdes en allsidig polisutbildning fullt likvärdig med den utbildning, som erfordrades för manlig poliskonstapels befordran till kriminalkonstapel.

I ämnet anför förbundet huvudsakligen följande.

De sakkunniga hade utgått ifrån att den kvinnliga poliskursen skulle giva en specialundervisning. Förbundet ville framhålla, att den utbildning en sådan kurs skulle giva, icke torde vara tillräcklig för en kvinnlig polis, som icke finge sin tjänstgöring begränsad till en viss specialavdelning. Men den torde icke heller vara tillfredsställande för de kvinnliga poliser, som tjänstgjorde å sådan avdelning, för så vitt den icke gäve en grundläggande allmän polisutbildning. Det förefölle även, som om den vore alltför koncentrerad. Det hade från sakkunnigt håll uppgivits, att de hittillsvarande kurserna för polismän vore synnerligen pressande. Dessa sträckte sig dock för närvarande, den lägre kursen över c:a 5 månader och den högre samma tid, alltså över inalles c:a 10 månader, under det att den kvinnliga kursen skulle koncentreras till c:a 3 månader.

Förbundet ville ifrågasätta, huruvida icke undervisningen för kvinnlig polis lämpligen borde anordnas på så sätt, att i stället för den lägre kursen kvinna, som hade eller sökte anställning i poliskår, finge tillfälle genomgå en kortare förkurs, som berättigade till inträde i den mellersta kursen. Vissa ämnen i den lägre kursen såsom modersmål, maskinskrivning, stats- och kommunalkunskap, socialkunskap, fysisk träning och större delen av ordningspolistjänsten torde med hänsyn till ämnenas art och kvinnornas i regel större förkunskaper kunna bortfalla. Borttoges dessa ämnesgrupper skulle återstå c:a 330 timmar av den lägre kursens undervisningsplan, vilket tim-

antal torde ytterligare kunna nedbringas, om kursen lades såsom en förberedelse till den mellersta. Efter genomgång av den mellersta kursen skulle den kvinnliga polisen på så sätt hava erhållit en fullt likvärdig utbildning med den manliga polisen.

För staten torde en sådan anordning bliva billigare än den av de sakkunniga föreslagna. Även torde det vara lättare att få till stånd en sådan förkurs allt efter som aspiranter anmälde sig och behovet av kvinnlig polis gjorde sig gällande. De sakkunniga uttalade beträffande behovet av kvinnlig kurs, att möjligen två kurser skulle vara erforderliga, därest inom närmaste tiden samtliga nuvarande polissystrar ville förskaffa sig den ifrågasatta utbildningen, för den händelse de icke alla kunde vara tjänstlediga på en gång. Det torde icke kunna tänkas, att de äldre av polissystrarna önskade eller hade anledning genomgå polisskola. Flera av dem hade i många år tjänstgjort inom ordningspolisen och torde icke aspirera på annan tjänst. Även torde kursen vara nödvändig endast för dem av polissystrarna, som utförde eller önskade utföra verklig polistjänst inom kriminalavdelning. Om således endast ett mindre antal av de nuvarande polissystrarna kunde tänkas bli va elever i skolan, torde däremot flera unga kvinnor önska inträde på polisbanan, så snart utbildning erbjödes dem. Det funnes redan kvinnor, som, enär polisutbildning för kvinnor saknades i Sverige, genom praktik i utlandet sökte kvalificera sig för polistjänst i Sverige. Förbundet vore övertygat om, att tillträde till polisskolan skulle bereda ett nytt verksamhetsfält för socialt intresserad kvinnlig ungdom till gagn för samhället.

Beträffande förkunskaperna för inträde i skolan vore förbundet tveksamt, huruvida fullständig sjuksköterskeutbildning skulle vara erforderlig. En lämplig kortare sjuksköterskekurs samt tjänstgöring vid sinnessjukhus torde vara tillräckligt. Däremot torde kravet på sjukklassig flickskoleutbildning eller däremot svarande kunskaper samt genomgång av socialpolitiska institutet eller däremot svarande utbildning böra upprätthållas.

Därest för anordnande av utbildning för kvinnliga poliser i en förberedande kurs med efterföljande genomgång av den mellersta kursen skulle erfordras särskild utredning, ville förbundet uttala sig för, att de sakkunnigas förslag lades till grund för anordnande av en kurs för kvinnliga poliser. Förbundet hemställde därvidlag, att denna kurs komme att meddela en omfattande och grundlig utbildning, medförande kompetens även för kriminalkonstapelstjänst.

Polismästaren i Gävle, vilkens yttrande i förevarande del åberopas av *länsstyrelsen i Gävleborgs län*, är jämväl av den åsikten, att den för de kvinnliga befattningshavarna anslagna undervisningstiden vore alltför knapp.

Polismästaren åberopar till stöd därför i huvudsak följande.

Uppgifter, som vore speciellt lämpade för kvinnlig polis, förekomme även i medelstora och mindre städer, men dessa uppgifter kunde där icke utfylla dessa befattningshavares tjänstetid. Därför borde de kvinnliga befattningshavarna även kunna användas för sådant utredningsarbete, där kvinnlig arbetskraft visserligen icke vore erforderlig men dock kunde användas lika väl som manlig arbetskraft, nämligen i fråga om fattigvårdsmål, mantalskrivningsmal, angående försumliga familjeförsörjare och social hjälpverksamhet av olika slag, där utredning gjordes genom polisen. De kvinnliga befattningshavarna syntes böra jämföras med kriminalpolis, ehuru deras verksamhetsområde borde avgränsas något annorlunda än kriminalpolisens. Bevakningstjänst avseende kvinnor förekomme, utom i de större städerna, så sällan, att man icke borde faga särskild hänsyn därtill vid bedömande av erforderliga kvalifikationer för kvinnlig polis. I överensstämmelse därmed

syntes längre utbildningstid för kvinnliga befattningshavare vara erforderlig. Större antal undervisningstimmar borde upptagas i fråga om polisförfattningar, äktenskaps- och barnarätt, utökad med föräldrarätt och förmynderskapsrätt samt socialkunskap, varjämte stats- och kommunalkunskap syntes böra ingå i undervisningsplanen. Benämningen polissyster vore enligt polismästaren icke lämplig.

Vissa önskemål i fråga om undervisningsämnena i berörda kurs hava jämväl framkommit. Härvid må nämnas, att *överståthållarämbetet* anser undervisning i gas- och luftskyddstjänst erforderlig. *Luftskyddsinspektionen* uttalar sig för sin del för någon utbildning i gassjukvårdstjänst, därest eleverna icke vid sjuksköterskeutbildning erhållit sådan. Tveksamt vore emellertid enligt inspektionen, huruvida detta ämne nödvändigtvis borde upptagas i timplanen; möjligheter torde nämligen föreligga för eleverna att å fritid genom bevistande av svenska röda korsets kurser i gassjukvård förvärva erforderliga insikter i detta ämne.

Vad de sakkunniga föreslagit i frågan om polisskolans organisatoriska ställning har föranlett erinringar endast i ett mindre antal av de avgivna yttrandena.

Det ifrågasatta förstatligandet av polisskolan avstyrkes endast av *överståthållarämbetet*. Ämbetet framhåller därvid till en början, att enligt ämbetets uppfattning valet i fråga om skolans organisatoriska ställning endast kunde stå mellan att bibehålla den nuvarande ordningen eller att förstatliga skolan jämväl vad anginge de heltidstjänstgörande lärarna. Fortsättningsvis anför ämbetet härefter i huvudsak följande.

Rent formellt syntes en åtgärd, som avsåge skolans förstatligande och avskiljande från Stockholms polisdistrikt, stå i strid mot gällande polislag, enligt vilken polismän för hela rikets behov skulle vara anställda vid visst polisdistrikt, varjämte anordningar för polisväsendet i dess helhet skulle åvila det polisdistrikt Kungl. Maj:t bestämde. I och för sig kunde givetvis ett dylikt formellt hinder icke utgöra skäl för ett avstående från skolans förstatligande, därest denna anordning ur praktisk synpunkt befundes lämplig.

Vad sakfrågan anginge vore emellertid, såsom de sakkunniga framhållit, såväl för erhållande av praktiskt åskådningsmaterial för undervisningen som för rekrytering av lärarkåren nödvändigt, att skolan fortfarande hade ett intimt samband med polisdistriktet. Särskilt frågan om lärarkårens rekrytering ansåge *överståthållarämbetet* därvid vara av den allra största vikt. Enligt de sakkunnigas förslag skulle undervisningen fortfarande till större delen fullgöras genom timlärare. Av lätt insedda skäl komme dessa, vad anginge de rena polisämnena men därjämte sannolikt även beträffande straffrätt och exekutionsrätt, att rekryteras bland befattningshavarna inom Stockholms polisdistrikt och *överståthållarämbetet*. Då sålunda måste antagas, att under ämbetet lydande tjänstemän även framdeles komme att tagas i anspråk för lärarverksamhet inom polisskolan, syntes det — för ett smidigt anpassande av denna tjänstgöring, så att den icke komme i kollision med polistjänstgöringen — mest ändamålsenligt, att förordnandena å lärarbefattningarna såsom hittills skett meddelades av *överståthållarämbetet*. Det förtjänade i detta sammanhang framhållas, att den särskilda kännedom angående de olika befattningshavarnas kvalifikationer, som ämbetet besatte, utgjorde ett ytterligare skäl för att ämbetet bibehölles vid sin nuvarande ställning inom polisskolan.

Under den tid, som statens polis-skola bestått, hade, såvitt ämbetet kunnat finna, någon olägenhet av skolans beroende av ämbetet icke framträtt. De beslut, som ämbetet på förslag av skolans styrelse meddelat beträffande förordnande av lärare, hade utan undantag tillkommit i bästa samråd med styrelsen. Däremot hade vid enstaka tillfällen sambandet med överståthållarämbetet visat sig vara till gagn. Sålunda hade förekommit, att skolans förslag angående tillsättning av lärare i vissa avseenden jämkats av ämbetet med hänsyn till de föreslagna lärarnas tjänstgöring inom ämbetet och den bättre kännedom överståthållarämbetet haft angående deras lämplighet för undervisning. Dessa jämkningar hade skett i samförstånd med styrelsen. Under återopande av det anförda ansåge sig ämbetet böra avstyrka den av de sakkunniga föreslagna förändringen i fråga om skolans organisatoriska ställning.

Beträffande särskilt förslaget om sambandet mellan polis-skolan och Stockholms polisverk genom anställande såsom föreståndare och lärare vid skolan av en polisintendent i Stockholm och två polismän vid Stockholms poliskår har detta förslag godtagits av styrelsen för polis-skolan samt av polismästaren i Stockholm. De sakkunnigas förslag att genomföra denna anordning med stöd av 4 § polislagen har däremot i nämnda yttranden ej befunnits vara ur formell synpunkt helt tillfredsställande; och har till stöd därför anförts i huvudsak följande.

Att den såsom föreståndare för skolan avsedda polisintendenten tillsattes enligt 4 § polislagen vore otvivelaktigt lämpligt. För denna befattning skulle därigenom komma att tillämpas samma regler, som nu gällde för befattningen såsom statspolisintendent. Enligt ett av stadsfullmäktige i Stockholm numera antaget lönerregleringsförslag skulle dessa båda befattningshavare komma att upptagas på överståthållarämbetets stat mot ersättning av statsmedel i vanlig ordning.

Däremot borde de såsom lärare avsedda polismännen icke tillsättas enligt 4 § polislagen, enär detta torde medföra, att vissa bestämda personer skulle utses till ordinarie innehavare av ifrågavarande tjänster, varigenom den eftersträfvade möjligheten till förflyttning kommenderingsvägen av personal mellan stadens poliskår och polis-skolan skulle utebliva.

Skulle kommenderingsvägen anlitas, vilket ansågs vara riktigt, borde ifrågavarande polismän tillhandahållas i motsvarande ordning, som i 5 § 3 och 6 § 2 st. ex. beträffande det formella kommenderingsförfarandet, vikariat vid ledigheter för sjukdom och dylikt i tillämpliga delar kunde användas jämväl beträffande de vid polis-skolan tjänstgörande polismännen, för vilka eljest ett flertal specialföreskrifter måste utfärdas.

Genom en sådan anordning skulle utöver själva kommenderingsförfarandet vinnas även vissa andra fördelar, bland annat att statsverkets ersättning till staden komme att beräknas efter samma grunder för polismännen såväl vid statspolisen som vid polis-skolan, vilka samtliga måste uppföras på polisenämndens stat, samt att vissa för tjänstgöringen vid statspolisen gällande regler t. ex. beträffande det formella kommenderingsförfarandet, vikariat vid ledigheter för sjukdom och dylikt i tillämpliga delar kunde användas jämväl beträffande de vid polis-skolan tjänstgörande polismännen, för vilka eljest ett flertal specialföreskrifter måste utfärdas.

I detta sammanhang har styrelsen för polis-skolan understrukit, att det för polis-skolans fortsatta verksamhet vore av stor vikt, att förhållandet mellan å ena sidan polis-skolan samt å andra sidan Stockholms polisverk och Stockholms stads polisenämnd ordnades på sådant sätt beträffande, bland annat, tillhandahållandet av den för undervisningen vid polis-skolan

erforderliga polispersonalen, att klarhet från början skapades, huru dessa angelägenheter skulle ordnas.

Enligt *riksräkenskapsverket* vore det icke fullt lämpligt, att föreståndaren för en statlig institution, sådan som polisskolan enligt de sakkunnigas förslag, icke innehade statlig anställning. Med hänsyn därtill ville riksräkenskapsverket frågasätta, huruvida icke föreståndarens ställning i detta hänseende borde göras till föremål för närmare omprövning redan nu och icke, såsom föreslagits, först vid nuvarande tjänsteinnehavarens avgång, vilken kunde beräknas inträda först om 20—25 år.

Statskontoret förklarar sig vara av den mening, att verksamhet, vilken staten helt bekostar, också bör drivas i statlig regi och finner sig av den grund böra biträda de sakkunnigas förslag om skolans förstatligande. Detta måste emellertid medföra, yttrar ämbetsverket vidare, att samtliga befattningshavare borde bliva statens tjänstemän, varav följde, att vid bestämmandet av befattningshavarnas löneförmåner hänsyn måste tagas till vad som i sådant hänseende vore gällande beträffande liknande statliga eller andra till det statliga lönesystemet anknutna befattningar. Därutinnan anför statskontoret följande.

Vid den avvägning av vederbörandes löneställning, som sålunda påkallades, syntes det statskontoret, att föreståndaren för skolan närmast borde jämföras med rektor vid statlig realskola eller — vid jämförelse med befattningshavare inom allmänna civilförvaltningen — högst med tjänsteman i lönegraden B 30. Löneförmånerna i högsta löneklassen av denna lönegrad uppginge vid nuvarande levnadskostnadsindex till i runt tal 13,600 kronor, barntillägg oräknade. Då den nuvarande föreståndaren för polisskolan i egenskap av fjärde polisintendent i Stockholm såsom slutlön uppbure i runt tal 15,400 kronor — vartill enligt ett för närvarande under omprövning ligande förslag skulle komma en löneökning på omkring 1,400 kronor — innebure den av statskontoret förordade lönegradsplaceringen en avsevärd lönesänkning, vilken för den nuvarande innehavaren av befattningen torde böra kompenseras med ett personligt lönetillägg.

För att möjliggöra ett bedömande av de av de sakkunniga föreslagna löneförmånerna för de båda heltidslärarna hänvisar statskontoret till följande uppställning, i vilken till jämförelse upptagits de bruttolöneförmåner (inbegripet dyrortstillägg, provisorisk avlöningsförstärkning och dyrtidstillägg) vilka utgå till folkskollärare (lönegraden B 17), läroverksadjunkt, lektor vid allmänt läroverk och professor vid tekniska högskolan, varvid samtliga befattningshavare förutsatts vara stationerade i Stockholm. (De för Stockholms stads befattningshavare anförda siffrorna hämtade från betänkandet.)

	Begynnelselöen	Slutlön
Folkskollärare	6,042	7,794
Överkonstapel i Stockholm	6,468	7,893
Läroverksadjunkt	8,706	10,248
Lektor	10,728	12,168
Poliskommissarie i Stockholm	10,230	12,368
Professor vid tekniska högskolan	12,168	13,608

Statskontoret anför därefter:

Av uppställningen framginge, att överkonstapels slutlön något överstege den slutlön, som utginge till folkskollärare, medan slutlönen för kommissarie vore 200 kronor högre än den slutlön, varav lektor komme i åtnjutande. Då ifrågavarande lärartjänster vid polisskolan — med hänsyn till den av de sakkunniga framhållna önskvärdheten av att efter några års tjänstgöring kunna verkställa ombyte å befattningarna — icke lämpligen torde kunna placeras i viss lönegrad, ville statskontoret föreslå, att befattningarna avlönades med arvode, varå dyrtidstillägg icke skulle beräknas. Arvodet syntes icke rimligtvis kunna bestämmas högre än till belopp ungefär motsvarande vad som nu utginge till överkonstapel, högst till 8,000 kronor per år. Därest den lärare, vilken nu hade anställning som tillförordnad kommissarie, bibehölles vid lärartjänsten, torde ett personligt lönetillägg måhända kunna tillerkännas honom.

Jämväl *riksräkenskapsverket* anser, att föreståndaren och de tvenne polis-männen vid Stockholms poliskår skulle komma att i förhållande till befattningshavarna vid det högre statliga undervisningsväsendet intaga en särskilt gynnad ställning, som icke kunde anses motiverad av dem — i jämförelse med nämnda befattningshavare — åliggande arbetsuppgifter. Av samma mening är *allmänna civilförvaltningens lönenämnd*, som dock, därest den föreslagna organisationen med anknytning till Stockholms polisverk kunde anses lämplig och ändamålsenlig, anser sig sakna anledning att framställa någon erinran mot sakkunnigförslaget i detta avseende. Däremot vill lönenämnden för sin del ifrågasätta någon jämkning nedåt av *t i m l ä r a r a r v o d e n a* för undervisning i kommissarieklassen samt vid polischefs- och polissysskurserna; i jämförelse med ersättningarna för undervisning i lägre och mellersta klasserna vore nämligen dessa arvoden i vissa fall påfallande höga. Lönenämndens uppfattning i sistnämnda avseende delas av *statskontoret*, som föreställer sig, att en sakkunnig granskning av timersättningsplanen skulle föranleda ej oväsentliga nedsättningar av de föreslagna beloppen.

Den föreslagna placeringen i 5 lönegraden av ett laboratoriebiträde synes *lönenämnden* väl låg i betraktande därav, att denne befattningshavare skall vara verkstadsutbildad. Även med hänsyn till de mångahanda göromål, anför lönenämnden vidare, som befattningshavaren i fråga skulle hava att fullgöra utöver de vanliga expeditionsvaktsysslor, syntes en något förmanligare löneställning än den föreslagna kunna ifrågakomma.

Statskontoret ifrågasätter, om ej polisskolan — därest den förstatlighades — tillsvidare borde uppföras på *e x t r a s t a t*. För sådant fall borde enligt statskontoret den av de sakkunniga föreslagna kanslibiträdestjänsten — vars inrättande icke föranledde erinran från statskontorets sida — utbytas mot en motsvarande extra ordinarie befattning. Mot anställandet av en extra ordinarie befattningshavare i 5 lönegraden hade ämbetsverket däremot intet att erinra.

I kostnadsfrågan har *statskontoret* funnit anledning till följande principuttalande.

Enligt de sakkunnigas beräkningar skulle kostnaderna vid genomförande av deras förslag i avseende å undervisningen i de nu befintliga klasserna belöpa sig till 186,000 kronor. Medräknades även utgifter för den påbyggnad av skolan med en polischefskurs och en polissysterkurs, som de sakkunniga föresloge för budgetåret 1938/1939 stege kostnaderna enligt de sakkunnigas beräkningar till 205,000 kronor. Därtill komme slutligen engångsutgifter med 51,700 kronor.

Statskontoret ville ingalunda förneka, att vissa kostnadsdragande ändringar i skolans arbetssätt och utrustning numera vore erforderliga. Ämbetsverket föreställde sig dock, att de knappast kunde vara nödvändigt att i ett slag vidtaga en utgiftsökning av den storleksordning, varom här vore fråga, särskilt om hänsyn toges till att skolan hittills kunnat väl fylla sin uppgift.

Den del av förslaget, som medförde den starkaste kostnadsökningen, torde vara den, som berörde undervisningstiden vid skolan. Antalet lektionstimmar i lägre klassen skulle ökas med 29 procent och i högre klassen med 40 procent. Frågan om behovet ur pedagogisk synpunkt av en dylik utökning undandrog sig givetvis statskontorets bedömande. Ämbetsverket ville dock ifrågasätta, huruvida icke en begränsning av förslaget i denna del kunde genomföras, helst som en så väsentlig ökning av lästiden icke syntes hava tillhört de reformbehov, som föranlett utredningen. I synnerhet förefölle det ur kostnadssynpunkt angeläget att vidtaga en sådan begränsning i avseende å undervisningen i den högre klassen, att densamma i fortsättningen liksom hittills skulle kunna givas å två kurser årligen. Den fördubbling av antalet avdelningar, som följde med de sakkunnigas förslag, medförde uppenbarligen en väsentlig stegring i klassens behov av lokaler och undervisningsmateriell.

Enligt statskontorets mening borde vid ett bedömande av frågan om ökning av undervisningstiden vid skolan hänsyn tagas till nu rådande rekryteringsförhållanden. Dessa påkallade enligt de sakkunniga en allenast tillfällig utökning av antalet avdelningar i lägre klassen till fem. Det normalt erforderliga antalet hade de sakkunniga skattat till fyra. Beaktade man, att polischeferna i riket beräknat det årliga rekryteringsbehovet till 226 personer och att mot detta antal svarade en årlig utbildning i hela riket — därest polisskolans i Stockholm lägre klass skulle bestå av fyra avdelningar — av 315 personer, syntes även sistnämnda antal avdelningar inom en snar framtid kunna komma att visa sig vara för högt. För undvikande av att arbetet vid skolan anpassades efter en kostnadsram, som inom kort kunde visa sig vara alltför vid, ville statskontoret förordna, att, innan åtgärder företoges för utökning av undervisningstiden vid skolan, verkningarna av den av de sakkunniga förordade utökningen av antalet avdelningar i lägre klassen under någon tid avvaktades.

Vad särskilt anginge utgifter för kompendier och läroböcker har *statskontoret* yttrat följande.

För närvarande tillhandahölles eleverna vid polisskolan kompendier och läroböcker kostnadsfritt. Vid avslutade studier finge eleverna behålla dem som egna. De sakkunniga hade föreslagit bibehållande av denna förmån för eleverna vid skolans nuvarande klasser ävensom vid polissysterkursen. Deltagarna i kommissarieklassen och polischefskursen borde däremot — i likhet med andra befattningshavare vid polisväsendet — för sådan undervisningsmateriell få erlägga skolans självkostnadspris.

Statskontoret kunde för sin del icke tillstyrka gratisutdelning till berörda

elever av kompendier och läroböcker, motsvarande ett genomsnittligt värde av 45 kronor per elev. Den kostnadsbesparing, som genom bortfallande av denna utgift för skolan ernåddes, torde kunna beräknas i första hand till 16,250 kronor eller det belopp, till vilket posten läroböcker upptagits i de sakkunnigas kostnadsberäkningar.

I anslutning därtill ville statskontoret framhålla, att ämbetsverket icke biträdde de sakkunnigas förslag, att särskilt anslagsbelopp skulle ställas till förfogande för utarbetande av kompendier och läroböcker.

Till slut vill jag i förevarande sammanhang anmärka, att *riksräkenskapsverket* ansett sig böra föreslå, att utgifterna för polisskolan — för vinnande av överskådlighet över totalkostnaderna för densamma — skola bestridas från för ändamålet särskilt uppfört förslagsanslag.

Departementschefen.

Av den förebragta utredningen synes mig klart framgå, att verksamheten vid polisskolan är i behov av anpassning efter de krav, som ställas på befattningshavare i skilda ställningar vid polisväsendet. De förslag, som i sådant avseende framlagts av de sakkunniga, torde också vara av beskaffenhet att i huvudsak kunna utgöra grundval för en omläggning av verksamheten.

Innan jag emellertid närmare ingår på denna sida av den föreliggande frågan, lär den av de sakkunniga föreslagna principiella förändringen i skolans organisatoriska ställning böra upptagas till övervägande.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har polisskolan ursprungligen utgjort en kommunal institution, med uppgift främst att utbilda huvudstadens polismän. I samband med 1925 års polislagstiftning övertogs skolan av staten, såtillvida att staten under tiden därefter helt svarat för kostnaderna för undervisningen. Anslaget till verksamheten utgår i form av ersättning till Stockholms stad för skolans upprätthållande. En följd av den ordning, som härutinnan rått, har blivit, att t. ex. löneförmånerna för skolans föreståndare bestämts av vederbörande kommunala organ, varefter staten haft att till staden inbetala det sålunda bestämda beloppet. Vad skolans ekonomi i övrigt angår, gälla icke samma regler som eljest i fråga om statliga institutioner, vare sig beträffande vissa detaljer eller i fråga om anslagens disposition.

I berörda ordning hava de sakkunniga nu föreslagit den förändringen, att skolan framdeles skulle drivas i statens regi. De sakkunniga framhålla i anslutning till vad nyss anförts att, medan skolans uppgift är rent statlig, har staten icke i samma grad som eljest den omedelbara kontrollen över verksamheten. Den nuvarande ordningen har därför synts böra upphöra, i den mån det lämpligen kan ske. Sistnämnda förbehåll avser det förhållandet, att de sakkunniga på anförda skäl ansett två heltidsanställda lärare fortfarande böra vara i stadens tjänst. Och möjligen borde enahanda gälla jämväl i fråga om föreståndaren, ehuru saken i denna punkt funnits mera tveksam. Av praktiska skäl — skolan förestås för närvarande av en polisintendent, för vilken pensionsåldern kan beräknas inträda först om 20—25 år

— har emellertid någon förändring beträffande föreståndarens ställning icke syntts tills vidare böra äga rum.

Den av de sakkunniga intagna ståndpunkten har vid remissbehandlingen på ett par håll mött kritik från rakt motsatta utgångspunkter. Överståthållarämbetet avstyrker sålunda förslaget, under framhållande av att för verksamheten vid skolan det nära sambandet med Stockholms polisverk vore av avgörande betydelse. Riksräkenskapsverket och statskontoret företräda den motsatta ståndpunkten. Enligt riksräkenskapsverket är det icke lämpligt, att föreståndare för en statlig institution, sådan som polisskolan enligt de sakkunnigas förslag, icke innehade statlig anställning. Statskontoret förklarar sig vara av den meningen, att verksamhet, vilken staten helt bekostar, också bör drivas i statlig regi och påkallar, att samtliga befattningshavare bliva statens tjänstemän. Anmärkas må för övrigt, att även överståthållarämbetet uttalat, att valet i fråga om skolans organisatoriska ställning endast kunde stå mellan att bibehålla nuvarande ordning oförändrad eller att förstatliga skolan jämväl vad anginge de heltidstjänstgörande lärarna.

För min del är jag benägen godtaga sagda frågeställning. De principiella skälen för ett förstatligande äro obestriddigen synnerligen starka. Även de praktiska synpunkterna tala i samma riktning. En viktig omständighet vid bedömandet är emellertid, om en statens polisskola, formellt fristående från Stockholms polisverk, skulle i sin verksamhet kunna befaras möta sådana vanskligheter, att anordningen med hänsyn härtill måste betraktas såsom mindre välbetänkt. Jag har likväl svårt att föreställa mig att så skulle bliva förhållandet. Stockholms stad, vars polismän fortfarande skulle utbildas vid skolan, torde säkerligen kunna förväntas att i fråga om det praktiska samarbetet bidra till att ändamålsenliga anordningar i detta avseende må kunna träffas. Man lär ock kunna förvänta, att huvudstaden — liksom för övrigt andra städer i motsvarande situation — icke skall undandraga sin medverkan, i den mån framdeles staten skulle påkalla, att innehavare av kommunal tjänst med frånträdande av avlöningen å kommunens stat, under viss tid tages i anspråk för lärarbefattning vid skolan. Det hittillsvarande samarbetet på detta, liksom å andra områden, lär vara ägnat att undanröja sådana farhågor. Jag har också anledning förutsätta, att tjänstgöringen vid polisskolan — och detta med rätta — bör uppfattas såsom en så betydande merit ur befordringssynpunkt, att jämväl befattningshavarna inom polisen kunna väntas visa intresse för dylik tjänstgöring. Vad slutligen angår vikten av nära samarbete beträffande skolans ledning med överståthållarämbetet, avser jag att tillgodose denna betydelsefulla synpunkt vid prövningen av frågan om styrelsens sammansättning. Jag kan sålunda icke dela de framkomna farhågorna för att verksamheten vid en omläggning skulle lida men och finner mig alltså böra förorda, att polisskolan nu helt förstatligas. Den nya ordningen bör tillämpas från och med den 1 juli 1938.

Innan jag går att närmare överväga personalorganisationen vid den statens polisskola, som jag sålunda föreslår inrättad, vill jag uppmärksamma det föreliggande förslaget, i vad det gäller verksamhetens organisation och omfattning.

Vad till en början angår huvuddragen av den organisativa gestaltningen, föreslås den utvidgningen, att vid sidan av den hittillsvarande lägre klassen, vilken avser att meddela den allmänna polismannautbildningen, och den nuvarande högre klassen, som åsyftar utbildning för kriminalpolistjänst och befälsposter, skulle inrättas ytterligare en klass för utbildning av högre polisbefäl (kommissarieklassen). Därjämte skulle anordnas särskilda utbildningskurser för polissystrar samt polischefer (blivande polismästare, polisintendenter, landsfogdar och landsfogdeassistenter, ävensom i viss utsträckning landsfiskaler och stadsfiskaler). Den högsta klassen och nämnda båda kurser skulle anordnas med längre eller kortare mellanrum. Ur utbildningssynpunkt är genomgången av högsta klassen avsedd att vara likvärdig med genomgång av polischefskurs.

Jag finner behovet av den föreslagna påbyggnaden av skolan med en tredje klass väl styrkt och biträder alltså förslaget i denna del. Lika med de sakkunniga anser jag dock ur olika synpunkter, bland annat för att bereda blivande deltagare skäligen beredelse tid till klassens genomgående, att denna klass bör anordnas först under budgetåret 1939/1940. Jag är vidare ense med de sakkunniga därom, att en särskild kurs för polischefer är påkallad. Icke minst för det närvarande gör sig behovet av en sådan med stor styrka gällande, vadan redan under nästa budgetår en dylik kurs bör komma till stånd. Det synes jämväl lämpligt, att utbildning av kvinnliga poliser, i den mån ett vitsordat behov av sådana föreligger, meddelas vid skolan. Jag kan dock icke finna ådagalagt, att redan nästa budgetår en dylik utbildningskurs är av nöden. Skäl föreligger för övrigt att, med hänsyn till vad vid remissbehandlingen anförts, närmare överväga den ändamålsenliga läggningen av sistnämnda kurs.

I fråga om undervisningstiden för de olika klasserna innebär förslaget större förändringar i förhållande till nuvarande ordning allenast beträffande andra klassen. Undervisningen i första klassen skulle visserligen i flera avseenden utvidgas samt den dagliga undervisningstiden något utsträckas, men såsom hittills pågå ungefär 21 arbetsveckor. Andra klassen har för närvarande en lästid av 21 veckor, men skulle denna enligt förslaget utsträckas till omkring 29 veckor, däri inräknad tid för särskild utbildning i gasskyddstjänst, som skulle meddelas genom luftskyddsinspektionens försorg. I den till inrättande förordade tredje klassen skulle undervisningen pågå under övergångstiden 13, framdeles 8 veckor, gasskyddsundervisning genom luftskyddsinspektionens försorg oberäknad. I nu förevarande avseende har jag endast funnit den föreslagna utökningen av den andra klassen ägnad att ingiva vissa betänkligheter. Jag har emellertid ej ansett mig kunna underlåta att för utbildningen nu beräkna den föreslagna tiden, även om jag skulle finna det önskvärt, om fortsatta överväganden kunde göra det möjligt att något begränsa densamma.

Vidkommande därefter antalet avdelningar i de olika klasserna delar jag de sakkunnigas uppfattning om nödvändigheten att tillsvida i begynnelseklassen räkna med 5 avdelningar, envar med 25 elever vardera terminen.

Att härvid tillämpa sådan differentiering med avseende å polismän för städer och landsbygd, som från något håll ifrågasatts, anser jag ogörligt. I fråga om andra klassen lär man för nästa budgetår vara nödsakad att upprätta 5 avdelningar, envar om 20 elever. Därutöver förutsätter jag, att en särskild polischefskurs under detta år anordnas för 20 à 25 deltagare.

Vad beträffar undervisningens anordning, inträdesfordringar och examina, saknar jag anledning att nu taga ställning i vidare mån, än att jag finner mig vid kostnadsberäkningen böra utgå från de av de sakkunniga angivna totala timtalen. Jag vill emellertid tillfoga, att jag håller det för välbefäkt, att den formella examen enligt förslaget skulle bortfalla.

Jag återkommer nu till frågan om skolans lärarpersonal och avlöningsförhållandena för densamma. Föreståndaren för statens polisskola bör lämpligen benämnas rektor och av Kungl. Maj:t utnämnas å tjänsten. I lönehänseende synes han böra placeras i 30 lönegraden. Det synes emellertid vid jämförelse med de löneförmåner, som utgå till rektorerna vid de allmänna läroverken och realskolorna, skäligt, att rektorn utöver lönen kommer i åtnjutande av avlöningsförstärkning med ett belopp av 1,000 kronor för år räknat. Närmare föreskrifter angående nämnda avlöningsförstärkning torde få meddelas av Kungl. Maj:t. I avseende å de båda heltidsanställda lärarna lär det ur rekryteringssynpunkt få anses lämpligt, att dessa efter ansökan förordnas av Kungl. Maj:t tillsvidare för viss tid, förslagsvis högst 6 år. Befattningarna böra alltså hava karaktär av arvodes-tjänster. Man torde härvid normalt hava att räkna med att för förordnande böra ifrågakomma väl kvalificerade överkonstaplar inom framför allt de större städernas poliskårer. För sådan befattningshavare utgår i Stockholm den totala årsavlöningen (inberäknat dyrtidstillägg m. m.) för närvarande med lägst 6,468 kronor och högst 7,893 kronor. Då tjänstgöringstiden för vecka avses bliva ganska avsevärd, 32 timmar, och det måste anses av synnerlig vikt att för befattningarna förvärva väl kvalificerade innehavare, finner jag skäligt föreslå, att årsarvodet fastställes till 9,000 kronor. Jag vill erinra, att en läroverksadjunkt i Stockholm uppbär i begynnelselönen 8,706 kronor och i slutlön 10,248 kronor. Å arvode bör dyrtidstillägg icke utgå.

Beträffande skolans nuvarande föreståndare lär det få anses skäligt, att han, därest han övergår i statstjänst, berättigas att uppbära ett personligt lönetillägg till sådant belopp, att ersättningen å tjänsten i huvudsak bibehålles oförändrad. Enahanda torde böra gälla om den nu vid skolan heltidsanställda läraren, vilken genom omorganisationen skulle komma i en försämrad löneställning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter verkställd närmare utredning bestämma lönetilläggs belopp.

I fråga om ersättningen till timlärare är det naturligt, att denna växlar inom ganska vida gränser, alltefter den meddelade undervisningens mer eller mindre krävande beskaffenhet. De sakkunniga hava härutinnan utarbetat normer, som synas mig med någon jämkning kunna bliva vägledande. I fråga om den högsta ifrågakommande ersättning, 40 kronor, vilken skulle tillämpas beträffande vissa ämnen i den högsta klassen samt

i polischefskursen, synes i allt fall regelmässigt en reduktion böra vidtagas till förslagsvis 35 kronor. De sakkunniga hava vidare föreslagit, att vid skolan skulle vara anställda ett ordinarie kanslibitråde i lönegraden B 7 och ett laboratoriebitråde med avlöning såsom e. o. befattningshavare i 5 lönegraden. Behovet av dessa befattningshavare finner jag styrkt. Med hänsyn till vad statskontoret anfört synes kanslibiträdet böra tillsvidare placeras som extra ordinarie i 7 lönegraden. Även om, på sätt lönenämnden anfört, laboratoriebitrådets löneställning synes mig väl knappt tilltagen, vill jag i avvaktan på närmare erfarenhet icke i denna punkt ifrågasätta en avvikelse från sakkunnigförslaget.

Slutligen vill jag nämna, att de sakkunniga å avlöningsstaten beräknat medel för dels årsarvode till den lärare, som avsetts biträda föreståndaren, med 600 kronor, dels arvode till styrelsen med 1,300 kronor årligen. Med den mycket betydande ersättning, som skulle utgå till föreståndaren, därest den nuvarande innehavaren skulle övergå i statstjänst — den skulle i verkligheten komma att närma sig avlöning i lönegraden A 3 — kan jag ej finna skäligt tillhandahålla särskilt biträde utöver det e. o. kanslibitråde, som för ändamålet avsetts. Och vad styrelsen angår, föreligger enligt min mening icke anledning att avvika från den allmänna principen, att uppdrag av denna karaktär böra vara oavlönade. Jag finner mig sålunda förhindrad beräkna medel för nu angivna ändamål.

Ytterligare en angelägenhet anser jag mig i detta sammanhang böra beröra. De sakkunniga hava starkt understrukit vikten av att åtgärder vidtagas för att lämpliga läroböcker stå till elevernas förfogande och i sådant avseende föreslagit, att genom skolans försorg sådana böra komma till stånd. Utan särskild ersättning har något mera avsevärt arbete för avfattande av kompendier eller böcker icke ansetts kunna begäras av lärarna vid skolan, och, i den mån personer utanför skolan komme att anlitas, måste dessa honoreras på vanligt sätt. Medel för ändamålet hava fördenskull ansetts erforderliga. De sakkunniga hava uppskattat kostnaderna till 20,000 kronor och ansett, att för nästa budgetår ett belopp av 5,000 kronor borde stå till förfogande.

Lika med de sakkunniga håller jag det för angeläget, att åtgärder snarast möjligt vidtagas i nämnda syfte. Genom tillhandahållande av lämplig lärobokslitteratur böra för övrigt förutsättningar skapas för en begränsning av undervisningstiden. Mot det för nästa budgetår för ändamålet beräknade beloppet har jag intet att erinra. Jag vill tillfoga, att det synes mig skäligt, att ifrågavarande läroböcker, liksom annan vid undervisningen erforderlig materiell även i fortsättningen kostnadsfritt tillhandahållas eleverna i första och andra klassen och beräknar i det följande medel för detta ändamål. Där- emot finner jag mig icke nu kunna medverka till, att av statsmedel stipendier eller andra förmåner komma eleverna till del.

Jag övergår så till beräkning av kostnaderna å avlönings- och omkostnadsstaterna för statens polisskola.

Vad först angår avlöning till ordinarie befattningshavare, kommer personalförteckningen att upptaga allenast en sådan, rektorn vid skolan. Enligt vad jag i det föregående anfört, skulle rektorns avlöning utgå

enligt 30 lönegraden. I enlighet härmed bör under en anslagspost till avlöning till tjänsteman å ordinarie stat upptagas ett belopp av 11,100 kronor.

Under posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknar jag dels arvoden till 2 heltidsanställda lärare, vardera å 9,000 kronor, dels ock arvoden till timplärare. För sistnämnda ändamål hava de sakkunniga beräknat 65,000 kronor, varvid emellertid för polissysterkursen avsetts omkring 3,400 kronor. Vidare möjliggör den av mig förordade jämkningen av ersättningarna någon reduktion av beloppet. Jag beräknar de sammanlagda kostnaderna för ändamålet till $(65,000 - 3,400 - 1,100 =)$ 60,500 kronor. Lämpligen torde i detta sammanhang medel jämväl beräknas till arvoden åt författare av läroböcker, tidigare av mig uppskattade i enlighet med de sakkunnigas förslag till 5,000 kronor. Posten skulle sålunda upptagas till $(18,000 + 60,500 + 5,000 =)$ 83,500 kronor.

Posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, delposten grundavlöningar m. m., beräknar jag på följande sätt. Vid skolan skola finnas anställda ett e. o. kanslibitråde i lönegraden 7 och ett e. o. laboratoriebitråde i lönegraden 5. Avlöningarna till nämnda båda befattningshavare kunna beräknas till omkring 4,500 kronor. Därutöver upptager jag i enlighet med de sakkunnigas förslag ett belopp av 1,500 kronor för extra skrivhjälp. Posten bör sålunda beräknas till ett belopp av $(4,500 + 1,500 =)$ 6,000 kronor. Delposten avlöningsförhöjningar synes kunna uppföras med 100 kronor.

I fråga om posten särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän vill jag erinra, att under posten böra inräknas de personliga lönetillägg, som enligt vad jag i det föregående uttalat under viss förutsättning skola utgå till polisskolans rektor och en av de heltidsanställda lärarna. Storleken av nämnda lönetillägg kan icke nu exakt angivas, men torde ett belopp av sammanlagt 6,000 kronor kunna anses tillräckligt. I övrigt erfordras medel för provisoriska dyrorts- och lönetillägg, förslagsvis beräknade till 1,000 kronor ävensom för avlöningsförstärkning å 1,000 kronor till rektorn. Posten lär alltså böra upptagas till $(6,000 + 1,000 + 1,000 =)$ 8,000 kronor.

Avlöningsstatens slutsumma utgör sålunda $(11,100 + 83,500 + 6,100 + 8,000 =)$ 108,700 kronor.

Jag kommer härefter till omkostnadsstaten. Under posten *expenser* synes för delposten bränsle, lyse och vatten böra beräknas ett belopp av 2,000 kronor. För delposten övriga *expenser* skulle under angivna förutsättningar erfordras för skrivmaterialier, telefonkostnader, städning och diverse utgifter ett belopp av 18,500 kronor. Slutligen beräknar jag under posten *övriga utgifter* för läroböcker till eleverna ett belopp av 15,750 kronor, för annan undervisningsmateriell m. m. 10,700 kronor och för studiebesök 550 kronor, tillsammans 27,000 kronor. Jag har härvid i huvudsak följt de sakkunnigas beräkningar med bortseende från kostnaderna för kursen för kvinnliga poliser. Hyresutgifterna för skolan böra bestridas från statens allmänna fastighetsfond och påverka alltså ej förevarande anslags-

beräkning. Anslaget till polisskolan, omkostnader, skulle sålunda behöva upptagas till (2,000 + 18,500 + 27,000 =) 47,500 kronor.

Slutligen hava de sakkunniga föreslagit, att anslag bör upptagas för bestridande av vissa engångsutgifter, avseende möbler, utrustning samt inredning av de nya lokalerna. De sakkunniga hava, på sätt jag förut omförmält, för ändamålet beräknat ett belopp av 51,700 kronor. Jag har i huvudsak intet att erinra mot sakkunnigförslaget i denna del, men anser anslagsbehovet kunna begränsas till 50,000 kronor, till vilket belopp ifrågavarande reservationsanslag synes böra upptagas.

Jag övergår härefter till behandling av anslaget till

Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.

Ifrågavarande anslag har för innevarande budgetår uppförts med ett belopp av 300,000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 18 juni 1937 föreskrivit, att från anslaget skola under budgetåret 1937/1938 bestridas utgifterna för följande ändamål:

A. Gottgörelse till Stockholms stad för särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet:

	Krono
1) för polisskolan i Stockholm (utöver den 11 juni 1937 anvisade medel) <i>högst</i>	76,000
2) för centralbyrån för fingeravtryck, <i>högst</i>	40,200
3) för tidningen »Polisunderrättelser», <i>högst</i>	73,000
4) för polisbyrån för övervakande av utlänningar för tiden t. o. m. den 31 december 1937, <i>högst</i>	33,000

B. Gottgörelse till vissa polisdistrikt för deras kostnader för polispersonal, som finnes anställd för hela rikets behov:

1) till Trälleborgs stad enligt Kungl. Maj:ts brev den 26 mars 1926, <i>förslagsvis</i>	10,500
2) till Eda sockens polisdistrikt enligt Kungl. Maj:ts beslut den 27 mars 1931 och den 19 januari 1934, <i>förslagsvis</i>	2,500
3) till Dals Eds sockens och Eds municipalsamhälles gemensamma polisdistrikt enligt Kungl. Maj:ts brev den 15 juni 1934, <i>förslagsvis</i>	2,200

C. Bidrag till polisskolan i Göteborg enligt Kungl. Maj:ts brev den 26 juni 1936	7,000
--	-------

Summa kronor 244,400.

Av anslagsbeloppet i övrigt, 55,600 kronor, utgör ett belopp av sammanlagt 26,535 kronor statens å senare hälften av budgetåret 1937/1938 belöpande andel av kostnaderna för gränskontrollens uppehållande i vissa polisdistrikt. Rörande grunderna för statens bidrag därutinnan torde jag få hänvisa till mitt i propositionen nr 273 till 1937 års riksdag på grundval av

förslag från särskilt tillkallade sakkunniga gjorda uttalande i ämnet, vilket av riksdagen lämnades utan erinran. I korthet innebära dessa grunder, att staten tills vidare skall med olika andelar deltaga i kostnaderna för gränskontrollens upprätthållande i vissa polisdistrikt; till Trälleborg skall staten sålunda bidraga med hela den verkliga kostnaden, varjämte till motsvarande kostnader i Malmö, Hälsingborg, Landskrona, Göteborg och Stockholm statsbidrag skola utgå med respektive $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, samt $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{4}$. Statens bidrag äro dock maximerade till vissa belopp, nämligen beträffande Trälleborg till 12,500 kronor (däri inberäknat det till staden med stöd av Kungl. Maj:ts förenämnda brev den 26 mars 1926 utgående bidraget om 10,500 kronor) samt i fråga om övriga här angivna städer i nämnd ordning med respektive 22,600 kronor, 13,800 kronor, 365 kronor, 8,275 kronor samt 5,275 kronor. Vidare skall staten för anställande av en särskild passkontrollant under sommarmånaderna vid Mölle bidraga med 750 kronor.

Från återstoden av anslaget (55,600 — 26,535) skola slutligen enligt av mig i förenämnda proposition förordad och av riksdagen utan erinran lämnat förslag utgå statsbidrag till påbörjande under innevarande budgetår av arbeten för ombyggnad och renovering av passkontrollokalerna i städerna Malmö och Hälsingborg.

I skrivelse den 31 augusti 1937 har *överståthållarämbetet* framlagt förslag rörande anslagsbehovet för nästa budgetår till de särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet, som det i fortsättningen skall åligga Stockholms stad att ombesörja.

Utgifterna för centralbyrån för fingeravtryck beräknar ämbetet till 43,000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade beloppet med 2,800 kronor. Såsom skäl för ökningen åberopar ämbetet dels höjda avlöningskostnader till följd av under år 1937 genomförd lönerevision för Stockholms stads polispersonal, dels ock stegrade materialkostnader.

För tidningen *Polisunderrättelser* beräknar ämbetet ett belopp av 79,000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till nu utgående belopp med 6,000 kronor. Ökningen uppgives hava sin grund i de väsentligt stegrade kostnaderna för tidningens tryckning samt för papper och annat material till densamma.

Beträffande polisbyrån för övertvakande av utlänningar erinrar ämbetet, att de arbetsuppgifter, som tidigare ankommit på denna byrå, från och med år 1938 års ingång övertagits av socialstyrelsen; något äskande av anslag för byråns driftkostnader komme fördenskull icke att av ämbetet framställas. Sedan några år tillbaka hade emellertid, yttrar ämbetet vidare, enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande med för byrån anvisade medel bestritts förutom byråns driftkostnader jämväl vissa pensionskostnader. Dessa senare kostnader utgjordes för närvarande av dels det belopp, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 15 mars 1935 årligen av statsmedel utbetalades till Stockholms stad såsom bidrag till stadens kostnader för pension åt förre krimi-

nalkommissarien Oscar Carl Oscarsson, vilken viss del av sin tjänstetid vid Stockholms polisverk tjänstgjort vid polisbyrån, dels ock det belopp, som på grund av Kungl. Maj:ts beslut den 6 mars 1936 av statsmedel årligen utbetalades till Stockholms stad såsom bidrag till dess kostnad för pension åt änkan efter förre kriminalkommissarien Otto Fredrik Holmgren, vilken under en del av sin tjänstetid vid stadens polisverk tjänstgjort vid polisbyrån. För den händelse överståthållarämbetets bemyndigande att verkställa dessa utbetalningar komme att förlängas, finge ämbetet anmäla, att för ändamålet under budgetåret 1938/1939 torde fordras ett belopp av 1,150 kronor.

Departementschefen.

Vid min beräkning av anslagsbehovet under förevarande anslagsrubrik torde jag till en början få erinra, att kostnaderna för den nuvarande polis-skolan i Stockholm samt för polisbyrån för övervakande av utläningar i framtiden avses icke skola belasta ifrågavarande anslag. Beträffande polisskolan har av mig nyss förordats, att anslag för kostnaderna till densamma skola beräknas under särskild anslagstitel. Vidare hava de uppgifter, som tidigare ålegat den nämnda polisbyrån, från och med den 1 januari 1938 övertagits av socialstyrelsen, i följd varav jämväl för detta ändamål medel numera äskas under annat anslag.

Emellertid har, såsom överståthållarämbetet i sin skrivelse framhållit, av medel, som tidigare anvisats för polisbyrån, av ämbetet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande jämväl bestritts vissa pensionskostnader. Då utbetalandet av dessa alltjämt synes böra ankomma på överståthållarämbetet, vill jag förordta, att därför erforderligt belopp, 1,150 kronor, ställes till ämbetets förfogande, att utgå från förevarande anslag.

Ämbetets beräkning i fråga om centralbyrån för fingera-vtryck och för tidningen Polisunderrättelser giver mig ej anledning till erinran. Jag vill sålunda tillstyrka, att härför beräknas respektive 43,000 kronor och 79,000 kronor.

Någon ändring i nu utgående statsbidrag till Eda sockens polisdistrikt, till Dals Eds sockens och Eds municipalsamhälles gemensamma polisdistrikt samt till bestridande av kostnaderna för polisskolan i Göteborg vill jag icke ifrågasätta. I dessa hänseenden böra därför beräknas oförändrade belopp eller sålunda tillhoppa 11,700 kronor.

För nästa budgetår böra vidare medel beräknas för bestridande av statens andel i kostnaderna för gränskontrollens upprätthållande inom vissa andra polisdistrikt än de nyss anmärkta. För ändamålet bör med tillämpning av de av mig här inledningsvis angivna grunderna upptagas ett belopp av 63,565 kronor, vilket jämväl innefattar gottgörelse till Trälleborgs stad enligt brevet den 26 mars 1926 av 10,500 kronor.

Vid bifall till vad jag nu förordat skulle medelsbehovet för nästkommande budgetår uppgå till $(1,150 + 43,000 + 79,000 + 11,700 + 63,565 =) 198,415$ kronor. Då emellertid, i analogi med vad som skett för innevarande budgetår, anslaget bör vara så tilltaget, att därur, om så skulle befinnas erforder-

ligt, kan bestridas under nästa budgetår möjligen uppkommande kostnad för ombyggnad och renovering av passkontrollokalerna i städerna Malmö och Hälsingborg, vill jag förorda, att anslaget avrundas uppåt till 215,000 kronor.

Hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för statens polisskola:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
	<i>Tjänsteman å ordinarie stat</i>	
1 rektor	.....	B 30

dels godkänna följande avlöningsstat för statens polis-skola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1938/1939:

Avlöningsstat:

1. Avlöning till tjänsteman å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 11,100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t	» 83,500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie perso- nal:	
a) Grundavlöningar m. m. kronor 6,000	
b) Avlöningsförhöjningar	
m. m. <i>förslagsvis</i>	» 100 » 6,100
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	» 8,000

Summa förslagsanslag kronor 108,700;

dels för budgetåret 1938/1939 anvisa

- till Statens polisskola: Avlöningar ett *förslags-*
anslag av ..... kronor 108,700;
- till Statens polisskola: *Omkostnader* ett *förslags-*
anslag av ..... kronor 47,500;
- till Statens polisskola: *Inredning och utrustning*
ett *reservationsanslag* av ..... kronor 50,000;
samt
- till *Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombe-*
sörjande av särskilda anordningar för polisväsen-
det i dess helhet m. m. ett *förslagsanslag*
av ..... kronor 215,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils-Sture Lindqvist.
